

PREZES
URZĘDU OCHRONY
KONKURENCJI I KONSUMENTÓW
MAREK NIECHCIAŁ

RGD-411-1/16/IW

Gdańsk, 31 stycznia 2018 r.

DECYZJA NR RGD - 1/2018

Stosownie do art. 33 ust. 6 ustawy z dnia 16 lutego 2007 r. o ochronie konkurencji i konsumentów (tekst jednolity: Dz.U. z 2017 r. poz. 229 ze zm.), po przeprowadzeniu postępowania antymonopolowego wszczętego z urzędu

- w imieniu Prezesa Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów -

na podstawie art. 105 § 1 ustawy z dnia 14 czerwca 1960 r. – Kodeks postępowania administracyjnego (tekst jednolity: Dz. U. z 2017, poz. 1257 ze zm.), w związku z art. 83 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów

UMARZA SIĘ postępowanie w sprawie stosowania przez tego przedsiębiorcę praktyki ograniczającej konkurencję, o której mowa w art. 9 ust. 1 i ust. 2 pkt 1 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów, polegającej na nadużywaniu przez Miejskie Wodociągi i Kanalizacja Sp. z o.o. z siedzibą w Koszalinie pozycji dominującej na lokalnym rynku usług hurtowego odbioru i oczyszczania ścieków komunalnych dostarczanych z terenu gmin: Będzino, Manowo, Sianów i Świeszyno do należących do MWiK Sp. z o.o. urządzeń kanalizacyjnych i oczyszczalni ścieków w Jamnie, poprzez bezpośrednie narzucanie nieuczciwych cen tych usług, poprzez stosowanie w rozliczeniach z tymi gminami cen, określonych w taryfie za zbiorowe zaopatrzenie w wodę i zbiorowe odprowadzanie ścieków obowiązującej dostawców ścieków z terenu miasta i gminy Koszalin, sporządzonej w oparciu o kalkulację obejmującą koszty związane z eksploatacją i utrzymaniem oczyszczalni w Jamnie i całej sieci kanalizacyjnej na terenie miasta i gminy Koszalin, podczas gdy na rzecz gmin: Będzino, Manowo, Sianów i Świeszyno Spółka świadczy jedynie usługi związane tranzytem i oczyszczaniem ścieków w ww. oczyszczalni.

UZASADNIENIE

- [1] W dniu 14 września 2015 r. Prezes Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów, zwany dalej: *Prezesem Urzędu* lub *Prezesem UOKiK*, otrzymał zawiadomienie Gminy Sianów, w którym zarzuciła ona spółce Miejskie Wodociągi i Kanalizacja Sp. z o.o. w Koszalinie, zwanej dalej: *MWiK* lub *Spółką*, nadużycie pozycji dominującej przy zawieraniu umowy Nr 231/PG/2015 o świadczenie usług odbioru ścieków komunalnych. W złożonym zawiadomieniu Gmina wskazała m.in., że - w jej ocenie - cena umowna narzucona jej przez Spółkę jest nieuczciwa, rażąco wygórowana w rozumieniu art. 9 ust. 2 pkt 1 ustawy z dnia 16 lutego 2007 r. o ochronie konkurencji i konsumentów (tekst jednolity: Dz. U. z 2015, poz. 184), zwanej dalej: *ustawą o ochronie konkurencji i konsumentów*, i powinna być ustalona stosownie do, sporządzonej przez Spółkę, realnej kalkulacji kosztów.
- [2] Mając na uwadze zarzuty stawiane MWiK Sp. z o.o. w Koszalinie, w Prezes UOKiK przeprowadził postępowanie wyjaśniające (sygn. sprawy: RGD. 400/15/15/IW), mające na

celu wstępne ustalenie, czy działania przedsiębiorcy Miejskie Wodociągi i Kanalizacja Sp. z o.o. w Koszalinie, w zakresie stosowanych zasad przyjmowania do Oczyszczalni Jamno ścieków z terenu Gmin Sianowo, Będzino i Świeszyno nie naruszają przepisów ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów, w tym czy sprawa ma charakter antymonopolowy.

- [3] Wyniki przeprowadzonego postępowania wyjaśniającego dały podstawę do przyjęcia, że działania podejmowane przez MWiK w zakresie dotyczącym hurtowego odbioru i oczyszczania ścieków komunalnych dostarczanych z terenu gmin: Będzino, Manowo, Sianów i Świeszyno do należących do Spółki urządzeń kanalizacyjnych i oczyszczalni ścieków w Jamnie, mogą stanowić praktykę ograniczającą konkurencję, o której mowa w art. 9 ust. 1 i ust. 2 pkt 1 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów.
- [4] Mając na uwadze taką ocenę sprawy, 24 marca 2016 r. postanowieniem nr 21 wszczęto przeciwko MWiK postępowanie w sprawie stosowania praktyk ograniczających konkurencję polegających na nadużywaniu pozycji dominującej na lokalnym rynku usług hurtowego odbioru i oczyszczania ścieków komunalnych dostarczanych z terenu gmin: Będzino, Manowo, Sianów i Świeszyno do należących do MWiK Sp. z o.o. urządzeń kanalizacyjnych i oczyszczalni ścieków w Jamnie, poprzez bezpośrednie narzucanie nieuczciwych cen tych usług, co przejawia się w postaci stosowania w rozliczeniach z tymi gminami cen, określonych w taryfie za zbiorowe zaopatrzenie w wodę i zbiorowe odprowadzanie ścieków obowiązującej dostawców ścieków z terenu miasta i gminy Koszalin, sporządzonej w oparciu o kalkulację obejmującą koszty związane z eksploatacją i utrzymaniem oczyszczalni w Jamnie i całej sieci kanalizacyjnej na terenie miasta i gminy Koszalin, podczas gdy na rzecz gmin: Będzino, Manowo, Sianów i Świeszyno Spółka świadczy jedynie usługi związane z tranzytem i oczyszczaniem ścieków w ww. oczyszczalni, co może stanowić naruszenie, o którym mowa w art. 9 ust. 1 i ust. 2 pkt 1 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów (k. 1-8).
- [5] O wszczęciu postępowania antymonopolowego i postawionych zarzutach Spółka została poinformowana zawiadomieniem z tego samego dnia (k. 9 - 10). W poczet dowodów w postępowaniu w sprawie stosowania praktyk ograniczających konkurencję, sygn. RGD - 411/1/16/IW, zaliczono dowody uzyskane w postąpieniu wyjaśniającym prowadzonym pod sygnaturą RGD - 400/15/15/IW (k. 11 - 180).
- [6] W piśmie z 18 kwietnia 2016r., znak: [...], będącym odpowiedzią na zawiadomienie o wszczęciu postępowania antymonopolowego MWiK ustosunkowała się do postawionego zarzutu i oświadczyła, że w jej ocenie jest on nieuzasadniony. Spółka wyjaśniła, że (...) *Ukształtowanie stosunków prawnych z poszczególnymi Gminami nastąpiło w oparciu o zawarte - zgodnie z zasadą swobody umów i z uwzględnieniem ograniczeń ustawowych - umowy, w których ustalone zostały warunki wprowadzania ścieków komunalnych z ich terenów do urządzeń Oczyszczalni Ścieków w Jamnie oraz wysokości opłaty za odprowadzanie i oczyszczanie ścieków. Ustalonych opłat/cen w żadnym wypadku nie można uznać za narzucone czy wymuszone - są to ceny umowne i nienaruszające zakazu, o którym mowa w art. 9 ust. 1 w związku z art. 9 ust. 2 pkt 1 ustawy z dnia 16 lutego 2007r. o ochronie konkurencji i konsumentów (t.j. Dz.U.2015.184). Uwzględniając łącznie metodę kosztową oraz metodę porównawczą stosowane ceny nie mogą być uznane za nieuczciwe czy nadmiernie wygórowane. Ustalając wysokość opłat na poziomie cen wynikających z obowiązującej taryfy za zbiorowe zaopatrzenie w wodę i zbiorowe odprowadzanie ścieków, obowiązującej dostawców z terenu Koszalina brano pod uwagę wysokość stosowanych opłat przez Gminy - są one odpowiednio wyższe. Taryfy w omawianych gminach w 2015 roku przedstawiały się następująco:*
- Świeszyno 13,18 zł/m³,
 - Sianów 10,03 zł/m³,
 - Manowo 6,49 zł/m³,

- Będzino 5,94 zł/m³,
- Koszalin 4,22 zł/m³.

Poza tym, wszystkie gminy na etapie negocjowania warunków umowy sugerowały opieranie się na wysokości opłat przewidzianych w taryfach obowiązujących na terenie Gminy Miasto Koszalin.

Gmina Sianów podjęła decyzję o likwidacji swojej oczyszczalni i skierowaniu swoich ścieków do oczyszczalni koszalińskiej utrzymując akceptowalne dla sprawności oczyszczalni wskaźniki ścieków surowych. Dla pewności uzyskiwania stabilności wskaźników Gmina Sianów zdecydowała się na podczyszczanie części ścieków kierowanych do koszalińskiego systemu. Tak więc wszystkie gminy podjęły świadome działania mające na celu przerzucanie odpowiedzialności z oczyszczania ścieków i dotrzymywania parametrów jakościowych po ich oczyszczeniu oraz zagospodarowania osadów [...]. Należy podkreślić, że każda z gmin prowadziła i mogła by dalej prowadzić gospodarkę wodno-ściekową na terenie swojej gminy w sposób samodzielny. Każda z tych gmin podjęła decyzję o przyłączeniu się do systemu koszalińskiego (świadomie, nie będąc do tego przymuszona). Spółka MWiK w Koszalinie nie miała na te decyzje żadnego wpływu.

Wydane przez Prezesa UOKiK postanowienie dotyczące wszczęcia wobec Spółki MWiK w Koszalinie postępowania antymonopolowego w sprawie stosowania praktyki ograniczającej konkurencję, polegającej na nadużywaniu pozycji dominującej na lokalnym rynku usług hurtowego odbioru i oczyszczania ścieków komunalnych naszym zdaniem nie znajduje uzasadnienia. Wynika to między innymi z tego, że:

- Spółka MWiK w Koszalinie nie świadczy usług hurtowego odbioru ścieków,
 - wszystkie umowy na odbiór ścieków z ościennymi gminami zawierane były z ich inicjatywy i na ich wyraźny wniosek,
 - ustalone taryfy na zbiorowe odprowadzanie ścieków zawsze dotyczyły tylko jednego rynku, to jest Miasta Koszalina,
 - zgodnie z ustawą o zbiorowym zaopatrzeniu w wodę i zbiorowym odprowadzaniu ścieków taryfy zatwierdzone są przez samorząd koszaliński,
 - wszyscy mieszkańcy miasta Koszalina oraz firmy i instytucje objęte są tą samą taryfą,
 - koszalińskie taryfy na odbiór ścieków należą do najniższych w województwie.
- (...)

Rozpatrując przypadek Gminy Sianów - spółka MWiK zawarła umowę o świadczenie usług odbioru ścieków komunalnych, ustalając cenę umowną poniżej taryfy obowiązującej w Koszalinie o [...]. Umowę tę zawarto niemal pod przymusem ze strony Gminy Sianów. Przed zawarciem umowy ustalone zostały warunki podłączenia do koszalińskich urządzeń kanalizacyjnych i oczyszczalni ścieków oraz ilości i jakości dostarczanych ścieków. Wstępne uzgodnienia dotyczyły odbioru ścieków wg taryfy obowiązującej w Koszalinie.

Gmina Sianów w przesłanym w roku 2012 własnym projekcie przyszłej umowy w § 5 odwołuje się do poziomu cen wynikających z obowiązującej taryfy za zbiorowe zaopatrzenie w wodę i zbiorowe odprowadzanie ścieków obowiązującej dostawców z terenu Gminy Koszalin - kserokopia pisma z 17.07.2012 r. (...).

Także w propozycji sposobu ustalenia ceny Gmina Sianów opierała się na wzorze uwzględniającym ceny 1 m³ ścieków taryfy koszalińskiej - kserokopia pisma z dnia 10.02.2015 r. (...)

Po przesłaniu na wniosek Gminy projektu umowy docelowej, Burmistrz Gminy Sianów proponował zastosowanie upustu w wysokości [...]%, przy takim podejściu MWiK w Koszalinie poniosłaby zbyt duże straty.

Zawarta umowa jest umową cywilnoprawną i Spółka MWiK nie ma obowiązku sporządzenia kalkulacji świadczenia usługi odbioru ścieków dla gminnych samorządów i ich ustalania zgodnie z ustawą o zbiorowym zaopatrzeniu w wodę i zbiorowym odprowadzaniu ścieków. W dwóch przypadkach Spółka zmniejszyła odpłatność za przyjmowane ścieki. W przypadku Gminy Sianów w związku z podczyszczaniem części ścieków. [...].

Drugi upust, dla Gminy Świeszyno wynikał z konieczności prowadzenia przez tę Gminę procesu deodoryzacji z użyciem kosztownych preparatów.(...)

Ścieki z Gminy Sianów ze względu na duży obszar z jakiego są zbierane i długi czas transportu do oczyszczalni stanowią potencjalne zagrożenie dla pracy oczyszczalni. Ponadto ścieki ze wsi Gorzebądz, Skwierzynka czy Kościerzyna doływają do oczyszczalni bez wstępnej ich obróbki. Duży obszar terenów wiejskich jak i czas transportu do oczyszczalni wskazują na duże prawdopodobieństwo doływu zagnitych ścieków. Ponadto istotne jest, że przy tak dużej deklarowanej ilości ścieków [...] o niestabilnych wskaźnikach zanieczyszczeń, punkt wprowadzania ścieków bezpośrednio przed oczyszczalnią jest niekorzystny dla jej pracy ze względu na ewentualne wprowadzanie dużych ładunków w ściekach bezpośrednio w proces technologiczny oczyszczalni. Dlatego też zarzut o braku obniżki ceny z tytułu wprowadzania do oczyszczalni ścieków bez wykorzystania kolektorów Spółki MWiK należy uznać za chybiony. Konsekwencje takiej dostawy ścieków z gminy Sianów skutkować powinny raczej zwiększeniem tej stawki. W przypadku pozostałych gmin bardziej korzystne jest wprowadzanie ścieków w pewnej odległości od oczyszczalni i uśrednianie ich składu ze ściekami koszalińskimi bez zagrożenie efektów oczyszczania w przypadku gwałtownego i nagłego załamania ich jakości.

Należy jednak wziąć pod uwagę fakt, że od czasu wprowadzenia sianowskich ścieków do oczyszczalni nastąpiło zwiększenie częstotliwości dawkowania [...] w celu osiągnięcia wymaganych prawem wskaźników ścieków oczyszczonych. Reasumując praca sianowskiej podczyszczalni nie może stanowić gwarancji stabilnych wskaźników w ściekach oczyszczonych a jedynie działaniem Gminy Sianów w celu dostosowania parametrów ścieków surowych do warunków technicznych uzyskanych od Spółki MWiK Koszalin.

W wydanych Gminie Sianów warunkach technicznych na odbiór ścieków położono duży nacisk na wyeliminowanie problemu zagnitych ścieków. Stąd między innymi na wlocie do oczyszczalni występuje konieczność stałego pomiaru online siarkowodoru i utrzymywania go na poziomie dopuszczonym przepisami. Gmina Sianów musi prowadzić tak proces transportu ścieków aby zapobiegać ich zagniwaniu. Często występują problemy z utrzymaniem na właściwym poziomie wartości siarkowodoru w ściekach. Przewidywane dodawanie [...] do ścieków niekoniecznie gwarantuje brak ich zagniwania oraz właściwy poziom siarkowodoru. Już samo pojawienie się ponadnormatywnego stężenia tego gazu jest niebezpieczne dla obsługi oczyszczalni i ten fakt wskazuje na konieczność ciągłego zabezpieczania się przed jego wpływem w obrębie doływu ścieków.

Należy zaznaczyć, że przebieg procesu technologicznego oczyszczania ścieków sianowskich wymaga dodatkowego docelowego nakładu kosztów na dalszą obróbkę produktów po tym procesie. Dla poniższych wyliczeń wzięto za podstawę koszty 2015 roku. [...] (...) w 2015 roku Spółka MWiK odebrała łącznie [...] m³ ścieków uzyskując przychód w wysokości [...] zł. Należy zauważyć, że obowiązująca na terenie Gminy Sianów taryfa za usługę odprowadzania 1 m³ ścieków wynosiła 10,03 zł (netto), wnosząc opłatę Gminie Koszalin stawkę [...] zł stanowiącą niespełna [...] % ceny obowiązującej na terenie Gminy Sianów.

Spółka oświadczyła, że (...) nigdy nie ustalała cen i taryf z innymi gminami, nie jesteśmy też Rejonowym Przedsiębiorstwem, jakich wiele w kraju, a jedynie miejskim rynkiem odbioru ścieków, na którym funkcjonujemy w trosce o naszych mieszkańców, stosując jedną z najniższych taryf.

Gminy dostarczające ścieki do oczyszczalni w Koszalinie występowały z własną inicjatywą współpracy, właśnie ze względu na bardzo niskie koszalińskie taryfy, przerzucając tym samym na Gminę Koszalin odpowiedzialność za odbiór, oczyszczanie, utrzymanie odpowiedniej ilości i jakości ścieków po ich oczyszczeniu, zgodnie z obowiązującymi przepisami i posiadanym przez Spółkę pozwoleniem wodnoprawnym. Biorąc powyższe po uwagę Zarząd Spółki [...]. W ocenie Spółka (...) wszystkie omawiane gminy

świadcząc usługi odbioru ścieków mogą funkcjonować samodzielnie bez zlecenia usług Spółce MWiK w Koszalinie (...).

Spółka nie zgadza się z (...) przyjętym określeniem lokalnego rynku usług hurtowego odbioru i oczyszczania ścieków komunalnych, gdyż każda gmina posiada własne przedsiębiorstwo lub zakład wodociągowy i kanalizacyjny i samodzielnie ustala taryfy na odbiór ścieków zgodnie z ustawą o zbiorowym zaopatrzeniu w wodę i zbiorowym odprowadzaniu ścieków.

(dowód: k. 181 - 193 - pismo MWiK z 18 kwietnia 2016 r.)

- [7] Stanowisko prezentowane przez MWiK w odpowiedzi na zawiadomienie zostało podtrzymane również w piśmie z 19 października 2016 r., znak: [...].

(dowód: k. 219 - 222- pismo MWiK z 19 października 2016 r.)

- [8] Strona postępowania została poinformowana o prawie zapoznania się z materiałem dowodowym. Z prawa tego skorzystała 18 grudnia 2017 r. (k. 356 - 366)

PREZES URZĘDU USTALIŁ, CO NASTĘPUJE.

I. USTALENIA FAKTYCZNE

- [9] Miejskie Wodociągi i Kanalizacja Sp. z o.o. z siedzibą w Koszalinie świadczy usługi zbiorowego zaopatrzenia w wodę i zbiorowego odprowadzania ścieków na terenie miasta i gminy Koszalin. Na rzecz gmin: Będzino, Manowo, Sianów i Świeszyno wykonuje ona usługi hurtowego odbioru i oczyszczania ścieków komunalnych dostarczonych z terenu tych gmin do należącej do niej oczyszczalni ścieków w Jamnie.

Oczyszczalnia w Jamnie przyjmuje i oczyszcza ścieki dostarczane przez MWiK z terenu miasta i gminy Koszalin, a także ścieki dostarczane z terenu gmin: Będzino, Manowo, Sianów i Świeszyno. Usługi odbioru i oczyszczenia ścieków komunalnych dostarczanych z terenu tych gmin wykonywane są przez MWiK na ich rzecz na podstawie umów cywilnoprawnych, zawartych z:

- gminą Będzino w dniu 14 sierpnia 2006r. - umowa nr [...] o odprowadzanie ścieków,
- gminą Manowo w dniu 29 grudnia 2011r. - umowa nr [...] o odprowadzanie ścieków komunalnych,
- gminą Świeszyno w dniu 11 lutego 2013r. - umowa Nr [...] o hurtową sprzedaż wody i odprowadzanie ścieków przemysłowych,
- gminą Sianów w marcu 2015r. - umowa Nr [...] o świadczenie usług odbioru ścieków komunalnych.

(dowód: k. 32 - 70 stanowiące zał. 5 do pisma MWiK z 30 października 2015 r.)

- [10] W umowach zawartych przez MWiK z poszczególnymi gminami umieszczono postanowienia, które przewidują, iż:

1) § 9 i § 11 umowy z 14 sierpnia 2006 r., nr [...], o odprowadzanie ścieków z zawartej przez MWiK z Gminą Będzino:

- § 9 ust. 1 umowy: [...]
- § 11 umowy: [...]

(dowód: k. 32 - 37 stanowiące zał. 5 do pisma MWiK z 30 października 2015 r.)

2) § 14 i § 18 umowy z 29 grudnia 2011 r., nr [...] o odprowadzanie ścieków komunalnych zawartej przez MWiK z Gminą Manowo

- § 14 ust. 1 umowy: [...]
- § 18 umowy: [...]

(dowód: k. 49 - 54 stanowiące zał. 5 do pisma MWiK z 30 października 2015 r.)

- 3) § 13 i § 19 umowy z 11 lutego 2013 r., nr [...], o hurtową sprzedaż wody i odprowadzanie ścieków przemysłowych zawartej przez MWiK z Gminą Świeszyno:
- § 13 ust. 1 umowy: [...],
 - § 19 umowy: [...]

(dowód: k. 56 - 61 stanowiące zał. 5 do pisma MWiK z 30 października 2015 r.)

- 4) § 11 i § 13 umowy z marca 2015 r., nr [...] o świadczenie usług odbioru ścieków komunalnych zawartej przez MWiK z Gminą Sianów:
- § 11 ust. 1 umowy: [...]
 - § 13 umowy: [...]

(dowód: k. 64 - 70 stanowiące zał. 5 do pisma MWiK z 30 października 2015 r.)

Przywołane powyżej umowy regulują zasady rozliczeń pomiędzy MWiK i ww. gminami w ten sposób, że dokonywane są one na podstawie [...].

- [11] Przesyłanie przez poszczególne gminy ścieków do oczyszczalni w Jamnie odbywa się w następujący sposób:
- ścieki odprowadzane z terenu gminy Świeszyno dostarczane są do oczyszczalni kanałem sanitarnym należącym do MWiK o długości około [...], włączenie do kolektora [...];
 - ścieki odprowadzane z terenu gminy Manowo dostarczane są do oczyszczalni kanałem sanitarnym należącym do MWiK o długości około [...], włączenie do kolektora [...];
 - ścieki odprowadzane z terenu gminy Będzino dostarczane są do oczyszczalni kanałem sanitarnym należącym do MWiK o długości około [...], włączenie do kolektora [...];
 - z ścieki odprowadzane z terenu gminy Sianów dostarczane są do oczyszczalni kanałem sanitarnym należącym do gminy Sianów włączonym do [...].

(dowód: k. 96 stanowiące zał. 6 do pisma MWiK z 30 października 2015 r.)

- [12] Z wyjaśnień złożonych przez ww. gminy wynika, że do oczyszczalni w Jamnie dostarczają one wyłącznie ścieki socjalnobytowe. Gminy Manowo, Będzino i Świeszyno nie podczyszczają tych ścieków. Gmina Świeszyno do ścieków wprowadza jedynie preparaty chemiczne neutralizujące odory. Z kolei, Gmina Sianów w latach 2014 - 2015 zrealizowała inwestycję pn. Kanalizacja Zachód - skanalizowanie miejscowości w Gminie Sianów wraz z uporządkowaniem gospodarki ściekowej - etap I. W wyniku realizacji tej inwestycji ścieki komunalne z terenu Gminy Sianów - zgodnie z warunkami technicznymi wydanymi przez MWiK Sp. z o.o. z 24 stycznia 2012 r., znak: [...] - od połowy kwietnia 2015 r. wprowadzane są do oczyszczalni w Jamnie po ich podczyszczeniu.
- [13] W taryfie za zbiorowe odprowadzanie ścieków z terenu miasta i gminy Koszalin obowiązującej na terenie miasta i gminy Koszalin w 2014 r. opłatę za odprowadzanie ścieków ustalono na poziomie 4,22 zł netto/m³, w 2015 r. stawka ta została utrzymana na niezmiennym poziomie, a w 2016 r. została podwyższona do 4,59 zł netto/m³.
- [14] Z przedkładanych przez MWiK Prezydentowi Miasta Koszalina, w trybie art. 24 ustawy o zbiorowym zaopatrzeniu, wniosków o zatwierdzenie taryfy dla zbiorowego zaopatrzenia w wodę i zbiorowego odprowadzania ścieków na lata 2014 - 2016 wynika, że przy ustalaniu wysokości proponowanych w tych wnioskach cen za usługi zbiorowego odprowadzania ścieków z terenu miasta i gminy Koszalin uwzględniano - zgodnie z wymogami ustawy o zbiorowym zaopatrzeniu - koszty ponoszone z tytułu wykonywania tej usługi na obszarze miasta i gminy Koszalin.

- [15] Jak wynika z treści ww. umów i przekazanych dokumentów, Spółka MWiK od gmin Będzino, Manowo, Sianów i Świeszyno za wprowadzanie ścieków komunalnych pochodzących z ich terenu do urządzeń kanalizacyjnych MWiK i ich oczyszczanie pobierała w latach 2014 - 2016 r. opłaty w wysokości prezentowanej w Tabeli 2.

Tabela 2

GMINA	OPŁATY ZA OCZYSZCZANIE ŚCIEKÓW DOSTARCZANYCH DO OCZYSZCZALNI JAMNO Z UWZGLĘDNIONYM RABATEM [W ZŁ NETTO/M ³]		UPUST UDZIELONY GMINIE OD STAWKI TARYFOWEJ, OBOWIĄZUJĄCEJ NA TERENIE MIASTA I GMINY KOSZALIN [%]	DŁUGOŚĆ SIECI KANALIZACYJNEJ MWiK SP. Z O.O. W KOSZALINIE, Z JAKIEJ KORZYSTA GMINA PRZY DOSTARCZANIU ŚCIEKÓW DO OCZYSZCZALNI W JAMNIE
	2014-2015	2016		
Będzino	[...]	[...]	-	[...]
Manowo	[...]	[...]	-	[...]
Świeszyno	[...]	[...]	[...]	[...]
Sianów	[...]	[...]	[...]	[...]

(dowód: k. 96, k. 98, k. 100 stanowiące zał. 6, 8 i 10 do pisma MWiK z 30 października 2015 r., k. 252 - Uchwała Nr XVI/185/2015 Rady Miejskiej w Koszalinie z 26 listopada w sprawie zatwierdzenia taryfy zbiorowego zapatrzenia w wodę i zbiorowego odprowadzania ścieków na okres o 1 stycznia 2016 r. do 31 grudnia 2016 r.)

- [16] Z materiałów zgromadzonych w sprawie wynika, że:
- w przypadku gminy Świeszyno taryfy zbiorowego odprowadzania ścieków obowiązujące na jej obszarze przed zawarciem umowy z 11 lutego 2013 r., nr [...], kształtowały się na poziomie: 6,70 brutto zł/m³ w latach 2010 - 2011 i 7,77 brutto zł/m³ w 2012 r. Po nawiązaniu współpracy z MWiK ceny za zbiorowe odprowadzanie ścieków na terenie Gminy Świeszyno wzrosły do poziomu 10,01 brutto zł/m³ w latach 2013 - 2014, 13,18 zł/m³ w 2015 r. i 14,43 brutto zł/m³ w latach 2016 - 2017,
 - w przypadku gminy Sianów taryfy zbiorowego odprowadzania ścieków obowiązujące na jej obszarze przed zawarciem umowy w marcu 2015 r., nr [...], kształtowały się na poziomie: 4,42 netto zł/m³ od 1 maja 2011 r. do 30 kwietnia 2012 r., 5,00 netto zł/m³ od 1 maja 2012 r. do 30 kwietnia 2013 r., 5,40 netto zł/m³ od 1 maja 2013 r. do 30 kwietnia 2015 r. Po nawiązaniu współpracy z MWiK ceny za zbiorowe odprowadzanie ścieków na terenie Gminy Sianów wzrosły do poziomu 10,03 netto zł/m³ od 1 maja 2015 r. do 30 kwietnia 2016 r., 10,83 netto zł/m³ od 1 maja 2016 r. do 30 kwietnia 2017 r., 12,82 netto zł/m³ od 1 maja 2017 r. do 30 kwietnia 2018 r.

(dowód: taryfy zbiorowego zaopatrzenia w wodę i zbiorowego odprowadzania ścieków obowiązujące w Gminie Sianów w latach 2011 - 2018 - k. 259- 265 i obowiązujące w Gminie Świeszyno w latach 2010 - 2017- k. 267- 290)).

- [17] Długość sieci kanalizacyjnej eksploatowanej przez MWiK na terenie miasta i gminy Koszalin wynosiła na dzień 31 grudnia 2015 r. - [...] km, w tym sieć ogólnospławna o długości [...] km i sieć kanalizacyjno - sanitarna o długości [...] km.

(dowód: k. 186 - pismo MWiK z 18 kwietnia 2016 r.)

- [18] Do oczyszczalni w Jamnie dostarczane są również ścieki komunalne odbierane przez MWiK z terenu miasta i gminy Koszalin w ramach wykonywanych przez nią na tym obszarze usług zbiorowego odprowadzania ścieków. Ścieki komunalne odebrane z terenu miasta i gminy Koszalin dostarczone przez Spółkę do oczyszczalni w Jamnie w 2014 r., w 2015 r. i w I półroczu 2016 r. stanowiły [...] % łącznej ilości dostarczonych ścieków. Tak więc gminy: Będzino, Manowo, Sianów i Świeszyno łącznie, w ww. okresach, dostarczały do oczyszczalni w Jamnie [...] % procent przyjętych ścieków komunalnych. Ze-stawienie ilości ścieków komunalnych dostarczonych z terenu poszczególnych gmin do

oczyszczalni w Jamnie w latach 2014 - 2015 i I półroczu 2016 r. przedstawiono w Tabeli 3.

Tabela 3

LP.	GMINA	ILOŚĆ ŚCIEKÓW KOMUNALNYCH DOSTARCZONYCH DO OCZYSZCZALNI PRZEZ POSZCZEGÓLNE GMINY [W M ³]			UDZIAŁ ŚCIEKÓW DOSTARCZONYCH Z POSZCZEGÓLNYCH GMIN DO OCZYSZCZALNI W JAMNIE [%]		
		2014	2015	2016	2014	2015	2016
1	Koszalin	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]
2	Będzino	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]
3	Świeszyno	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]
4	Sianów	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]
5	Manowo	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]
6	Razem	[...]	[...]	[...]	100,00	100,00	100,00

(dowód: k. 97 stanowiąca zał. 7 do pisma MWiK z 30 października 2015 r., k. 120 - 124 - pismo MWiK z 10 marca 2016 r., k. 208 - pismo MWiK z 18 lipca 2016 r., k.298 - pismo MWiK z 21 czerwca 2017 r.)

- [19] Spółka MWiK wskazała, że wysokość jednostkowego kosztu odbioru i oczyszczenia ścieków dostarczonych do oczyszczalni Jamno z obszaru gminy i miasta Koszalin oraz wysokość jednostkowego kosztu oczyszczania ścieków dostarczanych do ww. oczyszczalni z obszaru gmin: Będzino, Manowo, Sianów i Świeszyno zarówno dla 2015 r., jaki i dla 2016 r. wyliczana jest na podstawie [...]. Z wyjaśnień Spółki wynika, że koszty odbioru ścieków dotyczą tylko gminy i miasta Koszalin. Jednostkowy koszt odbioru ścieków stanowią [...]. Ze względu na [...], koszt jednostkowy usług wykonywanych na rzecz tych gmin Spółka ustala uwzględniając [...]. Ponadto, Spółka wskazała, że stwierdziła [...]. Spółka wskazała, że w 2016 r. nastąpił - w stosunku do 2015 r. - [...]. Spółka wyjaśniła, że podane koszty zakupu ww. środków są [...]. Ze złożonych przez Spółkę wyjaśnień wynika, że ceny reagentów używanych do procesu oczyszczania ścieków kształtowały się następująco: [...]

(dowód: k. 231 - 234 - pismo MWiK z 27 grudnia 2016 r. i k. 297- 299 - pismo MWiK z 21 czerwca 2017 r.)

- [20] Jednostkowy koszt realizowanych przez MWiK na obszarze miasta i gminy Koszalin usług zbiorowego odbioru ścieków oraz jednostkowy koszt oczyszczenia ścieków dostarczanych do oczyszczalni Jamno z miasta i gminy Koszalin oraz gmin Będzino, Manowo, Świeszyno i Sianów w 2015 r., I półroczu 2016 r. i 11 miesiącach 2016 r. kształtowały się na poziomie przedstawionym w Tabeli 4.

Tabela 4

KOSZTY JEDNOSTKOWE ZBIOROWEGO ODBIORU I OCZYSZCZANIA ŚCIEKÓW PRZEZ MWiK DOSTARCZONYCH Z TERENU POSZCZEGÓLNYCH GMIN, OPŁATY ZA WYKONANE USŁUGI I MARŻA ZYSKU DLA 2015 R., I - VI 2016 R. I I - XI 2016 R.									
GMINA	KOSZT ZBIOROWEGO ODBIORU 1 M ³ ŚCIEKÓW [ZŁ/M ³]			KOSZT OCZYSZCZENIA 1 M ³ ŚCIEKÓW DOSTARCZONYCH DO OCZYSZCZALNI JAMNO [ZŁ/M ³]			RAZEM		
	2015	I-VI 2016	I-XI 2016	2015	I-VI 2016	I-XI 2016	2015	I-VI 2016	I-XI 2016

Koszalin	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]
Będzino	-	-	-	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]
Manowo	-	-	-	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]
Świeszyno	-	-	-	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]
Sianów (od 01.04.2015 r.)	-	-	-	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]

(dowód: k. 231 - 234 - pismo MWiK z 27 grudnia 2016 r.)

Jednostkowy koszt odbioru ścieków komunalnych z obszaru miasta i gminy Koszalin [...] w 2015 r. wynosił [...] zł/m³, natomiast jednostkowy koszt ich oczyszczenia [...] wyniósł [...] zł/m³. Tak więc w 2015 r. jednostkowy koszt odbioru i oczyszczenia 1 m³ ścieków z terenu miasta i gminy Koszalin, tj. usług wykonywanych w ramach świadczonego przez MWiK zbiorowego odbioru ścieków z tego obszaru, wyniósł łącznie [...] zł/m³. Cena netto 1 m³ ścieków komunalnych odbieranych z terenu miasta i gminy Koszalin - wynikająca z obowiązującej w 2015 r. na tym obszarze taryfy zbiorowego zaopatrzenia w wodę i zbiorowego odprowadzania ścieków - wynosiła 4,22 zł/m³.

- [21] Jednostkowa marża, wyliczona jako różnica między jednostkowym kosztem zbiorowego odbioru i oczyszczenia ścieków dostarczonych w tym okresie do oczyszczalni Jamno z obszaru miasta i gminy Koszalin, a opłatą za zbiorowe odprowadzanie ścieków z tego terenu, uzyskiwana przez Spółkę z prowadzonej w tym zakresie działalności, wynosiła [...] zł na 1 m³ odebranych ścieków, co stanowi [...] % ceny zbiorowego odbioru 1 m³ ścieków. Jednostkowa marża uzyskiwana przez Spółkę z działalności wykonywanej na rzecz poszczególnych gmin ościennych kształtowała się w 2015 r. na poziomie od [...] zł/m³ do [...] zł/m³, co stanowiło od [...] % do [...] % opłat za oczyszczenie 1 m³ ścieków, pobieranych od poszczególnych gmin (vide: Tabela 5).

Tabela 5

GMINA	KOSZT ZBIOROWEGO ODBIORU 1 M ³ ŚCIEKÓW [ZŁ/M ³]	KOSZT OCZYSZCZENIA 1 M ³ ŚCIEKÓW DOSTARCZONYCH W 2015 R. DO OCZYSZCZALNI JAMNO [ZŁ/M ³]	OPLATA POBIERANA PRZEZ MWIK ZA 1 M ³ ŚCIEKÓW OCZYSZCZONYCH W OCZYSZCZALNI JAMNO 2015 R. [ZŁ/M ³]	KWOTA MARŻY (RÓŻNICA KOMUN 4 I 3) [ZŁ/M ³]	% MARŻY (ILORAZ KOLUMN 5 I 4)
1	2	3	4	5	6
Będzino	-	[...]	[...]	[...]	[...]
Manowo	-	[...]	[...]	[...]	[...]
Świeszyno	-	[...]	[...]	[...]	[...]
Sianów (od 01.04.2015r.)	-	[...]	[...]	[...]	[...]

(dowód: k. 115 - zał. 11 do pisma MWiK 30 października 2015 r., k. 186 - pismo MWiK z 18 kwietnia 2016 r., k. 219 - pismo MWiK z 19 października 2016 r. i k. 231 - 234 - pismo MWiK z 27 grudnia 2016 r.)

- [22] Jednostkowy koszt odbioru ścieków komunalnych z obszaru miasta i gminy Koszalin za styczeń - listopad 2016 r. wynosił [...] zł/m³, natomiast jednostkowy koszt ich oczyszczenia w tym okresie - [...] - to [...] zł/m³. Tak więc w okresie styczeń - listopad 2016 r. jednostkowy koszt odbioru i oczyszczenia 1 m³ ścieków z terenu miasta i gminy Koszalin, tj. usług wykonywanych w ramach świadczonego przez MWiK zbiorowego odbioru ścieków z tego obszaru, wynosił łącznie [...] zł/m³. Cena 1 m³ ścieków komunalnych odbieranych z terenu miasta i gminy Koszalin - wynikająca z obowiązującej w

2016 r. na tym obszarze taryfy zbiorowego zaopatrzenia w wodę i zbiorowego odprowadzania ścieków - wynosiła 4,59 zł/m³. Jednostkowa marża uzyskiwana przez Spółkę z prowadzonej w tym zakresie działalności, wynosiła [...] zł na 1 m³ odebranych z terenu miasta i gminy Koszalin ścieków komunalnych, co stanowi [...] % ceny zbiorowego odbioru 1 m³ ścieków. Jednostkowa marża uzyskiwana przez Spółkę z działalności wykonywanej na rzecz poszczególnych gmin ościennych kształtowała się w okresie styczeń - listopad 2016 r. na poziomie od [...] zł/m³ do [...] zł/m³, co stanowiło od [...] % do [...] % opłat za oczyszczenie 1 m³ ścieków pobieranych od poszczególnych gmin (vide: Tabela 6).

Tabela 6

GMINA	KOSZT ZBIOROWEGO ODBIORU 1 M ³ ŚCIEKÓW [ZŁ/M ³]	KOSZT OCZYSZCZENIA 1 M ³ ŚCIEKÓW DOSTARCZONYCH W OKRESIE I - XI 2016 R. DO OCZYSZCZALNI JAMNO [ZŁ/M ³]	OPLAT POBIERANA PRZEZ MWIK ZA 1 M ³ DOSTARCZONYCH DO OCZYSZCZALNI JAMNO ŚCIEKÓW W OKRESIE I - XI 2016 R. [ZŁ/M ³]	KWOTA MARŻY (RÓŻNICA KOMUN 4 I 3) [ZŁ/M ³]	% MARŻY (ILORAZ KOLUMN 5 I 4)
1	2	3	4	5	6
Będzino	-	[...]	[...]	[...]	[...]
Manowo	-	[...]	[...]	[...]	[...]
Świeszyno	-	[...]	[...]	[...]	[...]
Sianów	-	[...]	[...]	[...]	[...]

(dowód: k. 231 - 234 - pismo MWiK z 27 grudnia 2017 r. i k. 252 - taryfa zbiorowego zaopatrzenia w wodę i zbiorowego odprowadzania ścieków MWiK obowiązująca w 2016 r.)

Zestawienie opłat netto (2015 r. i I półrocze 2016 r.) należnych MWiK z tytułu świadczenia usług hurtowego odbioru i oczyszczenia ścieków dostarczanych z poszczególnych gmin do oczyszczalni w Jamnie zaprezentowano w Tabeli 7.

Tabela 7

GMINA	OPLATY NALEŻNE MWIK Z TYTUŁU WYKONANYCH NA RZECZ POSZCZEGÓLNYCH GMIN USŁUG HURTOWEGO ODBIORU I OCZYSZCZENIA ŚCIEKÓW [NETTO W ZŁ]	
	2015	I PÓŁROCZE 2016
Będzino	[...]	[...]
Manowo	[...]	[...]
Świeszyno	[...]	[...]
Sianów	[...]	[...]
Razem	[...]	[...]

(dowód: k. 186 - pismo MWiK z 18 kwietnia 2016 r. i k. 219 - pismo MWiK z 19 października 2016 r.)

[23] W pozwoleniu wodnoprawnym dla oczyszczalni ścieków w Jamnie na szczególne korzystanie z wód z 23 grudnia 2013 r. przepływ dobowy ścieków został określony na poziomie [...] m³/d.

W 2015 r. oczyszczalnia przyjęła [...] m³ ścieków, co oznacza, że średniodobowa ilość ścieków, liczona dla tego okresu, wyniosła [...] m³/dobę. W I półroczu 2016 r. do oczyszczalni dołynęło [...] m³ ścieków, czyli średnio [...] m³/dobę. W tym samym roku z terenu miasta i gminy Koszalin oczyszczalnia przyjęła [...] m³ ścieków (średnio [...] m³/dobę). W I półroczu 2016 r. wielkości te kształtowały się odpowiednio: [...] m³ ode-

branych ścieków, średniodobowo [...] m³/dobę. Tak więc moce przerobowe oczyszczalni w Jamnie - przy uwzględnieniu jej możliwości technologicznych i łącznej ilości ścieków przyjmowanych z terenu miasta i gminy Koszalin, jak i ww. gmin ościennych - wykorzystywane są na poziomie [...] %.

(dowód: k. 209 - pismo MWiK z 18 lipca 2016 r.)

[24] Ze złożonych przez Spółkę, w piśmie z 10 marca 2016 r., wyjaśnień wynika, że [...].

(dowód: k. 120 - 124 - pismo MWiK z 10 marca 2016 r. i k. 220 - pismo MWiK z 19 października 2016 r.)

[25] Prezes Urzędu w toku postępowania zwrócił się do gmin: Będzino, Manowo, Sianów i Świeszyno o wyjaśnienie:

- czy gminy te mają realne możliwości samodzielnego oczyszczania ścieków komunalnych odbieranych w ramach zbiorowego ich odprowadzania z terenu tych Gmin,
- z poniesieniem jakich nakładów finansowych i wykonaniem jakich inwestycji wiązałoby się rozpoczęcie przez każdą z gmin samodzielnego oczyszczania ścieków komunalnych,
- przy zaistnieniu jakich okolicznościach rozważyłyby one rezygnację z usług świadczonych na ich rzecz przez należącą do MWiK oczyszczalnię w Jamnie i rozpoczęcie samodzielnego ich wykonywania.

Gminy złożyły następujące wyjaśnienia:

1) GMINA BĘDZINO samodzielnie oczyszcza ścieki z części zachodniej jej terenu (miejscowości Tymień i Dworek), natomiast z części wschodniej (miejscowości Mścice, Stoistów i Dobrze) odprowadza ścieki do oczyszczalni Jamno. Gmina wskazała, że (...) Zgodnie z porozumieniami z 1993 r. [...] miejscowość Jamno wraz z terenami oczyszczalni do 01.01.2010r znajdowała się w granicach administracyjnych Gminy Będzino [...]. Ponadto uzgodniono, że oczyszczalnia Jamno będzie przyjmowała ścieki z terenu Gminy Będzino. Ponadto dzisiejszy obszar zlewni ścieków wschodniej części Gminy jest zgodny z wyznaczoną tzw. Aglomeracją Koszalin. Gmina oświadczyła, że nie ma realnych możliwości samodzielnego oczyszczania ścieków komunalnych z obszaru objętego w/w aglomeracją. [...]. W ocenie gminy przebudowa systemu i budowa nowej oczyszczalni dla tego obszaru w celu samodzielnego oczyszczania przez nią ścieków jest nieuzasadniona ekonomicznie i społecznie. Gmina nie jest w stanie podać kosztów takiego zamierzenia inwestycyjnego, gdyż nie prowadziła tego rodzaju analiz. [...]

(dowód: k. 205 - pismo Gminy Będzino z 1 czerwca 2016 r.)

2) GMINA MANOWO wskazała, że odprowadza do oczyszczalni w Jamnie tylko ścieki z miejscowości Kretomino, a pozostała część ścieków oczyszczana jest w oczyszczalni w Boninie. Aby ścieki z miejscowości Kretomino mogły być oczyszczane w Boninie, konieczne byłoby poniesienie przez gminę nakładów na budowę kolektora. Gmina nie jest w stanie podać kosztów takiej inwestycji, gdyż nigdy nie prowadziła takich analiz.

(dowód: k. 199 - pismo Gminy Manowo z 1 czerwca 2016 r.)

3) GMINA ŚWIESZYNO oświadczyła, że nie posiada możliwości samodzielnego oczyszczania ścieków komunalnych i nie ma innej możliwości oczyszczania ścieków komunalnych ze swojego terenu jak w oczyszczalni Jamno, zgodnie z zobowiązującym Krajowym Programem Oczyszczania Ścieków Komunalnych aglomeracji ściekowej. Samodzielne oczyszczanie przez Gminę ścieków odprowadzanych obecnie do sieci MWiK wiązałoby się z koniecznością budowy nowej oczyszczalni ścieków i przebudowa gminnej sieci kanalizacyjnej. Gmina nie rozważała realizacji takiej inwestycji, stąd nie jest możliwe określenie jej kosztów.

(dowód: k. 200 - 201 - pismo Gminy Świeszyno z 3 czerwca 2016 r.)

- 4) GMINA SIANÓW w piśmie z 31 maja 2016 r. wyjaśniła, że obecnie nie ma możliwości samodzielnego oczyszczania ścieków komunalnych odbieranych z jej terenu w ramach zbiorowego ich odprowadzania. (...) Funkcjonująca do 2015 roku oczyszczalnia ścieków w Sianowie była obiektem zdekapitalizowanym, a istniejący na niej układ technologiczny nie zapewniał spełnienia obowiązujących norm jakości ścieków oczyszczonych. Ze względu na specyfikę technologii w jakiej wybudowana była oczyszczalnia, nie nadawała się ona do modernizacji, i spełnienie norm mogło być osiągnięte jedynie poprzez budowę od podstaw całkowicie nowej oczyszczalni. Na etapie koncepcji rozwiązania problemu gospodarki ściekowej w gminie Sianów, rozpatrywano dwa rozwiązania technologiczne. Pierwsze polegające na budowie od podstaw własnej, nowej oczyszczalni ścieków w Sianowie pomijając w tym rozwiązaniu, przeznaczone do skanalizowania trzy miejscowości gminy (Skwierzynka, Gorzebądz i Kędzierzyn) oraz drugie polegające na przyłączeniu kolektorem tłocznym ścieków ze skanalizowanej części gminy Sianów do oczyszczalni ścieków „Jamno”, miasta Koszalin. Drugie rozwiązanie było wersją dającą możliwość uporządkowania gospodarki ściekowej w dodatkowych trzech w/w miejscowościach. Z otrzymanych warunków technicznych z MWiK sp. z o.o. w Koszalinie wynikało, że oczyszczalnia „Jamno” ze względu na swoją wielkość dla wykorzystania swoich mocy przerobowych potrzebowała ścieków z gminy Sianów. Do realizacji wybrano rozwiązanie drugie m.in. z powodu możliwości docelowego rozwiązania problemu oczyszczania ścieków komunalnych z terenu obsługiwanego przez dotychczasową oczyszczalnię w Sianowie oraz dodatkowo z miejscowości Skwierzynka, Gorzebądz i Kędzierzyn, ustalonej w Krajowym Programie Oczyszczania Ścieków Komunalnych aglomeracji ściekowej gminy Sianów. Poza warunkami technicznymi przyłączenie kolektora ściekowego do oczyszczalni ścieków „Jamno”, Gmina uzyskała od MWiK Sp. z o.o. ponadto ustne deklaracje co do wysokości ceny za usługę oczyszczania ścieków z gminy Sianów w tej oczyszczalni. [...] Na podstawie otrzymanych z MWiK sp. z o.o. w Koszalinie dokumentów, Gmina Sianów wykonała dokumentację techniczną wraz z pozwoleniem na budowę, pozyskała środki finansowe na realizację projektu i zrealizowała w 2015 roku jego I etap, nie obejmujący skanalizowania dwóch z trzech w/w miejscowości. Miejscowości te będą podłączone do kolektora ściekowego do [...]. W związku z realizacją ww. inwestycji w oparciu o warunki techniczne przyłączenia wydane przez MWiK Sp. z o.o. zlikwidowano starą oczyszczalnię ścieków. (...) Aktualnie gmina Sianów nie ma innej możliwości oczyszczania ścieków komunalnych ze swojego terenu niż oczyszczanie ich w oczyszczalni ścieków Jamno. Gmina Sianów wyjaśnia, że aby stworzyć możliwość samodzielnego oczyszczania przez nią ścieków komunalnych należałoby zlikwidować znaczną część wybudowanej infrastruktury technicznej i w jej miejsce wybudować nową, wraz ze spełniającą wszystkie wymogi jakościowe oczyszczalnią w Sianowie. Ponadto należałoby rozwiązać problem transportu ścieków ze skanalizowanej przed podłączeniem się do oczyszczalni Jamno miejscowości Skwierzynka oraz z przeznaczonych do skanalizowania miejscowości Gorzebądz i Kędzierzyn, [...]. W ocenie gminy określenie poziomu kosztów, które w takim przypadku należałoby ponieść, jest bardzo trudne ze względu na fakt, że w rozpatrywanej koncepcji początkowej, budowy nowej oczyszczalni ścieków w Sianowie, w bilansie ilości ścieków nie ujęto ścieków z [...]. Rozwiązanie techniczne polegające na budowie nowej oczyszczalni w Sianowie byłoby dużo droższe od zrealizowanego w 2015 roku projektu, polegającego na budowie przepompowni ścieków wraz z ich podczyszczalnią w Sianowie oraz budowie kolektora tłocznego ścieków do oczyszczalni Jamno i przyłączenie do niego miejscowości będących na jego trasie. Dodatkowym kosztem takiej inwestycji byłaby częściowa likwidacja i adaptacja wybudowanej infrastruktury technicznej. Gmina Sianów samodzielnie mogłaby rozpocząć oczyszczanie ścieków z obszaru objętego aktualną aglomeracją ściekową najwcześniej za [...], ponosząc

przy tym koszty w wysokości co najmniej [...] zł brutto. Aktualnie Gmina Sianów nie jest w stanie zgromadzić takich środków inwestycyjnych. Nie może ona zrezygnować również z korzystania usług oczyszczania przez MWiK ścieków pochodzących z jej z terenu, ponieważ wydatkowała ona na zrealizowany projekt przyłączenia się do oczyszczalni w Jamnie ponad [...]zł. Gmina Sianów uważa, że gdyby MWiK nie był zainteresowany przyjmowaniem do oczyszczalni w Jamnie dostarczanych z jej obszaru ścieków i pozyskiwaniem z tego tytułu środków finansowych to nie wydatoby warunków technicznych na realizację projektu, a wówczas gmina nie znalazłaby się w sytuacji przymusowej. Gmina wskazała, że jej działania w zakresie gospodarki ściekowej są zgodne z KPOŚK i wynikają z obszaru wyznaczonej aglomeracji Sianów z określeniem końcowego punktu zrzutu ścieków z aglomeracji Sianów do oczyszczalni Jamno zlokalizowanej w aglomeracji Koszalin (zgodnie z uchwałą Sejmiku Województwa Zachodniopomorskiego w sprawie wyznaczenie aglomeracji Sianów). Dokumenty funkcjonujące w obrocie prawnym dotyczące wyznaczenia aglomeracji Sianów datują się od 2006 roku.

(dowód: k. 202-204- pismo Gminy Sianów z 31 maja 2016 r.).

- [26] Z odpowiedzi udzielonych przez poszczególne gminy wynika, że proces ustalania finansowych warunków ich współpracy z MWiK przebiegał następująco:

GMINA SIANÓW

Gmina Sianów przed zawarciem z MWiK umowy Nr[...] o świadczenie usług odbioru ścieków komunalnych datowanej na marzec 2015 r. kilkakrotnie kierowała do Spółki pisma, w których przedstawiała propozycje sposobu ustalania ceny za usługę oczyszczania ścieków odprowadzanych z jej terenu do oczyszczalni w Jamnie. I tak m.in.:

- 1) W kierowanym do MWIK piśmie z dnia 10 lutego 2015 r. gmina proponowała dwa warianty ustalania hurtowej ceny wykonywanej przez Spółkę na jej rzecz usługi. W wariantcie I Gmina zaproponowała ustalenie ceny wg następującego wzoru: [...] W wariantcie II Gmina wskazała, że: *Zgodnie z otrzymanymi z MWiK Koszalin warunkami technicznymi oraz wykonanym na ich podstawie projektem budowlano - wykonawczym, ścieki pompowane kolektorem tłocznym z gminy Sianów, wprowadzane są bezpośrednio do instalacji oczyszczalni ścieków „Jamno”, na jej terenie. W związku z tym pompowane ścieki z gminy Sianów nie korzystają z sieci kanalizacji sanitarnej miasta Koszalina. Dlatego też w cenie ścieków dla gminy Sianów nie powinno się uwzględniać kosztów eksploatacji sieci kanalizacji sanitarnej oraz przypadających im kosztów ogólnozakładowych i międzywydziałowych. W cenie usługi oczyszczania ścieków dla gminy Sianów winny być uwzględnione jedynie koszty oczyszczenia ścieków na oczyszczalni „Jamno” wraz z przypisanymi im kosztami ogólnozakładowymi i międzywydziałowymi oraz ustalonym przez strony zyskiem za usługę oczyszczania ścieków. Ewentualne analogie dotyczące ceny za usługę oczyszczania ścieków dla gminy Świeszyno nie mogą mieć w tym przypadku zastosowania gdyż ścieki z tej gminy odprowadzane są do miejskiej sieci kanalizacyjnej i są nią transportowane do oczyszczalni „Jamno”.(...).* Gmina przedstawiając propozycję sposobu ustalania ceny za wykonywaną przez MWiK na jej rzecz usługę zaproponowała przyjęcie wariantu II, jako (...) *wersji opartej na rzeczywistych kosztach możliwych do ustalenia w jednoznaczny sposób. Wersja ta jest faktycznym odzwierciedleniem kosztów ponoszonych przez usługodawcę i umożliwia sprawiedliwe ustalenie ceny. (...)*

(dowód: k. 72 - pismo gminy Sianów z 10 lutego 2015 r.)

W uzupełnieniu ww. pisma Gmina Sianów pismem z tego samego dnia zaproponowała MWiK obniżenie proponowanej jej ceny usługi oczyszczenia ścieków o [...] % argumentując te propozycję niższymi kosztami oczyszczania ścieków dostarczanych

do oczyszczalni Jamno z jej terenu wynikającymi z faktu, że ścieki pochodzące z terenu gminy:

- dostarczane do pracującej wówczas oczyszczalni ścieków w Sianowie posiadają wskaźniki zanieczyszczeń BZT₅, GhZT i zawiesiny ogólnej niższe od przeciętnych parametrów ścieków surowych dopływających do oczyszczalni ścieków w Polsce,
- będą przed ich dostarczeniem do oczyszczalni Jamno wstępnie mechanicznie podczyszczane poprzez [...], co ograniczy konieczność ich mechanicznego oczyszczania przez MWiK,
- na przepompowni w Sianowie przed ich tłoczeniem do oczyszczalni Jamno będą podlegały *odświeżeniu* poprzez mieszanie i napowietrzenie strumienicami,
- na podczyszczalni w Sianowie będą podawane procesowi stabilizacji poprzez dodanie [...], który poza ich utwaleniem (zapobieganiem zagniwaniu) wspomogą późniejszy proces koagulacji osadu w osadnikach oczyszczalni Jamno.

W ocenie gminy opisane procesy technologiczne powinny winny spowodować że ścieki z Sianowa będą bardzo dobrej jakości, co w połączeniu z brakiem wykorzystania sieci kanalizacji sanitarnej miasta Koszalina powinno spowodować ponoszenie przez MWiK znacznie niższych nakładów niezbędnych do prawidłowego oczyszczania ścieków pochodzących z jej terenu, co uzasadnia obniżenie ceny oczyszczania dostarczanych przez gminę ścieków o [...] % w stosunku do ceny zbiorowego odprowadzania ścieków z terenu Koszalina.

(dowód: k. 73 - uzupełniające pismo gminy Sianów z 10 lutego 2015 r.)

- 2) W odpowiedzi na ww. propozycje Gminy Sianów, Spółka MWiK w piśmie z 13 marca 2015r., znak: [...], oświadczyła: *W odpowiedzi na pismo z dnia 10.02.2015 roku, informujemy, że proponujemy cenę jak dla mieszkańców Koszalina.*

(dowód: k. 74 - pismo MWiK 13 marca 2015 r.)

- 3) W skierowanym do MWiK piśmie z 17 marca 2015 r. gmina Sianów podniosła, że proponowana przez Spółkę cena za oczyszczenie 1 m³ w wysokości jak dla gospodarstw domowych miasta Koszalina jest rażąco zawyżona i w związku z tym jest nie do zaakceptowania. W opinii gminy propozycja MWiK stosowania wobec niej ceny wykonywanych na jej rzecz usług na poziomie zbiorowego odbioru ścieków z terenu miasta Koszalina świadczy o nierównym traktowaniu kontrahentów przez podmiot dominujący, co jest niezgodne z art. 9 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów. Wskazując na powyższe Gmina podkreśliła, że realizując inwestycję mającą na celu transport ścieków z jej terenu do oczyszczalni Jamno spełniła ona wszystkie dodatkowe wymagania postawione przez Spółkę w warunkach technicznych przyłączenia. W prowadzonej argumentacji wskazała ona również na różnice w zakresie współpracy MWiK z nią i z gminą Świeszyno, podkreślając, że gmina ta odprowadza do miejskiej kanalizacji sanitarnej MWiK ścieki bez podczyszczenia wstępnego i dodatkowo transportuje je odcinkiem sieci należącej do MWiK. Gmina Sianów w ww. piśmie zaznaczyła, że to ona będzie ponosiła całość kosztów transportu ścieków do oczyszczalni Jamno oraz podczyszczania i utwalania ich jakości. W opinii gminy procesy technologiczne, które będą miały zastosowanie do ścieków pochodzących z jej terenu i których koszty będą (...) „poza” ceną MWiK (...), powinny spowodować, że dostarczane przez nią ścieki będą dobrej jakości, co w połączeniu z brakiem wykorzystywania sieci kanalizacji sanitarnej miasta Koszalina winno spowodować konieczność ponoszenia przez nią znacznie niższych kosztów usług wykonywanych na jej rzecz przez MWiK. Dlatego też Gmina podkreśliła, że uważa, że jej propozycja przedstawiona w pismach kierowanych w tej sprawie do MWiK, polegająca na ustaleniu ceny usługi przy zastosowaniu upustu [...] % w stosunku do ceny taryfowej dla gospodarstw domowych w Koszalinie jest racjonalna i uzasadniona. Tak ustalona

cena byłaby w ocenie gminy wyższa niż koszty związane z oczyszczeniem przedmiotowych ścieków ponoszonych przez Spółkę. Podsumowując ww. pismo Gmina Sianów wskazała, że oczekuje od MWiK propozycji ceny za usługę oczyszczenia ścieków z jej terenu sporządzonej w oparciu o faktycznie ponoszone koszty jej realizacji z uwzględnieniem godziwego zysku i z wyłączeniem kosztów związanych z przesyłem ścieków, które nie będą obciążać Spółki.

(dowód: k. 75- 76 - pismo gminy Sianów z 17 marca 2015 r.)

- 4) Pismem z 25 marca 2015 r. MWiK przekazał gminie Sianów umowę o świadczenie usług odbioru ścieków komunalnych Nr [...] wraz z wyciągiem z taryfy dla zbiorowego zaopatrzenia w wodę i zbiorowego odprowadzania ścieków obowiązującej na terenie Gminy Miasto Koszalin od 1 stycznia do 31 grudnia 2015 r. z prośbą o jej podpisanie i odesłanie jednego egzemplarza.

(dowód: k. 80 - pismo MWiK z 25 marca 2015 r., znak: 2589/2015 i k. 81 - pismo gminy Sianów z 27 marca 2015 r.)

- 5) W piśmie z 31 marca 2015 r. gmina Sianów - w związku z przedłożonym jej przez MWiK projektem umowy na usługę odbioru ścieków komunalnych nr [...] - oświadczyła, że co do zasady akceptuje projekt umowy z następującymi zastrzeżeniami: (...) [...]

Gmina w ww. piśmie zwróciła się do MWiK o wyznaczenie terminu merytorycznych negocjacji projektu umowy lub ich uwzględnienie i przestanie umowy w wersji skorygowanej. Ponadto, ze względu na konieczność rozpoczęcia rozruchu technologicznego budowanych przez gminę obiektów gospodarki ściekowej i związanej z tym koniecznością prowadzenia dalszych robót polegających na m.in. rozbiórce starej oczyszczalni ścieków, zwróciła się ona do MWiK o pilne rozpatrzenie zgłoszonych przez nią uwag, zaznaczając, że brak zgody na odprowadzanie ścieków z gminy Sianów do oczyszczalni Jamno może spowodować nie dotrzymanie terminów realizowanych przez nią inwestycji.

(dowód: k. 82- 83 - pismo gminy Sianów z 31 marca 2015 r.)

- 6) W odpowiedzi na ww. pismo gminy Sianów, Spółka MWiK w piśmie z 2 kwietnia 2015 r., znak: [...], poinformowała, że nie widzi konieczności zmiany treści postanowień umowy na usługę odbioru ścieków komunalnych nr [...].

(dowód: k. 84 - pismo MWiK z 2 kwietnia 2015 r.)

- 7) Po otrzymaniu odpowiedzi MWiK z 2 kwietnia 2015 r., Burmistrz Gminy Sianów w piśmie z 14 kwietnia 2015 r. skierowanym do MWiK oświadczył, że podpisuje przedmiotową umowę (...) znajdując się w sytuacji przymusowej uznając umowę zaproponowaną za umowę jednostronnego przystąpienia, której warunki są niezgodne z wcześniej udzielonymi gminie warunkami przyłączenia, przepisami prawa i zastrzegającym na rzecz Spółki rażąco wygórowanym wynagrodzeniem za świadczone na rzecz Gminy usługi.

Burmistrz w ww. piśmie wskazał, że (...) sytuacja przymusowa w jakiej znalazła się Gmina wynika z realizacji zamówienia publicznego pn. „Kanalizacja Zachód - skanalizowanie miejscowości w Gminie Sianów wraz z uporządkowaniem gospodarki ściekowej - I etap” realizowanego w oparciu o udzielone przez Spółkę warunki, którego to realizacja uzależniona jest od umożliwienia przez Spółkę odbioru ścieków z terenu gminy Sianów. Niepodpisanie więc umowy w proponowanym kształcie nie tylko uniemożliwi zakończenie realizacji ww. zamówienia publicznego, ale narazi Gminę na roszczenia odszkodowawcze ze strony wykonawcy oraz utratę dofinansowania zewnętrznego udzielonego na przedmiotowe przedsięwzięcie.

Gmina Sianów podkreślił w ww. piśmie, że *Umowę na usługę odbioru ścieków komunalnych nr [...] podpisuje w sytuacji braku możliwości podjęcia swobodnej decyzji co do jej podpisania i wyrażenia woli zawarcia tej umowy. Gmina zastrzegła w ww. piśmie (...) możliwość wytoczenia powództwa w trybie art. 388 § 1 Kc oraz skierowanie skargi do Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów. (...)*. Ponadto zaznaczyła ona, że podtrzymuje uwagi przedstawione w piśmie z 31 marca 2015 r. co do (...) treści podpisanej w warunkach przymusy umowy (...) zaznaczając, że w jej ocenie (...) do umowy winna być dołączona kalkulacja ceny oferowanej Gminie Sianów. (...) Gmina ponownie pokreśliła, że proces transportu ścieków bezpośrednio do ściany oczyszczalni oraz przeprowadzane przez nią działania w zakresie podczyszczalnia ścieków powinny spowodować obniżenie nakładów ponoszonych przez Spółkę na proces prawidłowego oczyszczenia ścieków, a w związku z czym w jej ocenie cena umowna powinna być ustalona stosownie do sporządzonej przez Spółkę kalkulacji na podstawie ponoszonych przez nią kosztów wraz z godziwym zyskiem. Gmina zaznaczyła, że takiej kalkulacji oczekuje od MWiK.

(dowód: k. 88- 90 - pismo gminy Sianów z 14 kwietnia 2015 r.)

- 8) Spółka MWiK nie podjęła jakichkolwiek rozmów z gminą Sianów lub innych czynności mających na celu rozważenie zasadności uwzględnienia postulatów i propozycji zgłoszonych przez gminę Sianów.

GMINA ŚWIESZYNO

Gmina Świeszyno w piśmie z 24 listopada 2015 r. wskazała, że zawierając z MWiK umowę z 11 lutego 2013 r. nr [...] o hurtową sprzedaż wody i odprowadzanie ścieków przemysłowych negocjowała cenę za 1 m³ dostarczonej wody i 1 m³ odebranych ścieków i uzyskała stosowny upust. Co do pozostałych zapisów umowy nie wniesiono zastrzeżeń. Negocjacje miały charakter ustnych ustaleń.

Warunki zawartej umowy były ustalane przez Wójta Gminy Świeszyno urzędującego w latach 2010- 2014. Obecny Wójt Gminy w piśmie z 4 kwietnia 2017 r. oświadczył, że: nie jest mu wiadome kto przedłożył projekt umowy ani jaki przebiegały negocjacje dotyczące ustalenia warunków umowy, w tym czy i jakie uwagi do projektu wносиła Gmina. Gmina nie dysponuje korespondencją potwierdzającą prowadzenie w tej sprawie negocjacje. Po zawarciu ww. umowy Gmina Świeszyno nie podejmowała w latach 2013 - 2017 działań mających na celu renegocjacje jej warunków. Rabat obowiązujący w umowie zaproponowała Spółka.

(dowód: k. 116 - pismo Gminy Świeszyno z 24 listopada 2015 r. i k. 247 - pismo Gminy Świeszyno z 4 kwietnia 2017 r.)

GMINA MANOWO

Gmina Manowo w piśmie z 27 listopada 2015 r. wskazała, że wynegocjowała cenę przyjęcia ścieków przez MWiK Koszalin w wysokości 4,22 zł za m³ plus 8% podatek VAT.

W piśmie z 6 kwietnia 2017 r. Gmina Manowo oświadczyła, że odprowadzanie ścieków komunalnych ze znajdującej się na jej terenie miejscowości Kretomino do koszalińskiego systemu kanalizacyjnego nastąpiło z jej inicjatywy. Nie prowadziła ona z MWiK negocjacji pisemnych. Gmina ustnie zwróciła się do Spółki MWiK o podpisanie umowy z zastosowaniem taryfy dla gospodarstw domowych, obowiązującej na terenie gminy Koszalin, ponieważ - w ocenie gminy - wodociągi koszalińskie posiadają najniższą w województwie zachodniopomorskim taryfę na odprowadzanie ścieków. Gmina nie podejmowała działań mających na celu zmianę warunków obowiązującej umowy cywilnoprawnej na odprowadzanie ścieków, gdyż satysfakcjonuje ją dotychczasowa współpraca.

(dowód: k. 117 - pismo Gminy Manowo z 27 listopada 2015 r. i k. 248 - pismo Gminy Manowo z 6 kwietnia 2017 r.)

GMINA BĘDZINO

Gmina Będzino w piśmie z 7 grudnia 2015 r. wskazała, że nie negocjowała warunków Umowy o odprowadzanie ścieków nr [...]. Spółka MWiK do umowy wprowadziła ceny obowiązujące w danym roku.

W piśmie z 6 kwietnia 2017 r. Gmina Będzino oświadczyła, że odprowadzanie ścieków komunalnych ze znajdujących się na jej terenie miejscowości Mścice, Stoistów i Dobre do oczyszczalni ścieków w Jamnie nastąpiło zgodnie z ustaleniami wynikającymi z porozumienia zawartego w 1993 r. jaki i utworzonej aglomeracji Koszalin. Umowę na odprowadzanie ścieków podpisano z inicjatywy gminy. Nie prowadzono negocjacji. Od czasu zawarcia umowy o odprowadzanie ścieków gmina Będzino nie podejmowała działań mających na celu zmianę warunków umowy dotyczącej wysokości taryfy za odbiór ścieków.

(dowód: k. 118 - pismo Gminy Będzino z 7 grudnia 2015 r. i k. 249 - pismo Gminy Będzino z 6 kwietnia 2017 r.)

- [27] Zasady przesyłu i odbioru ścieków komunalnych z terenu gminy Sianów do systemu kanalizacyjnego MWiK Koszalin ustalone zostały w warunkach technicznych z 24 stycznia 2012 r., nr [...], wydanych przez MWiK. Spółka określiła w nich m.in. maksymalne dopuszczalne wskaźniki zanieczyszczeń zawartych w ściekach doptywających z gminy Sianów, dobową ilość ścieków, miejsce włączenia. W warunkach przewidziano, że w miejscu włączenia do systemu kanalizacyjnego Spółki należy przewidzieć [...]. Określono również, że [...] i zobowiązano gminę Sianów do [...].

Po otrzymaniu warunków technicznych, na podstawie umowy z 21 listopada 2013 r., znak: [...], gmina Sianów przystąpiła do realizacji przedsięwzięcia pn.: *Kanalizacja Zachód - skanalizowanie miejscowości w gminie Sianów wraz z uporządkowaniem gospodarki ściekowej - etap I.* [...]. Zgodnie z protokołem odbioru z 17 kwietnia 2015 r. ścieki z terenu gminy, po ich podczyszczeniu, są wprowadzane do oczyszczalni Jamno. W wyniku realizacji tego przedsięwzięcia dotychczasowe obiekty oczyszczalni ścieków w Sianowie zostały zlikwidowane, a na jej terenie zlokalizowano przepompownię centralną przesyłającą ścieki ze skanalizowanej części gminy do oczyszczalni Jamno. Poprzez kolektor tłoczny o długości [...] mb. przesyłane są również do oczyszczalni Jamno ścieki z miejscowości Skwierzynka. [...]

(dowód: k. 235- 237 - pismo Gminy Sianów z 4 stycznia 2017 r.)

- [28] W toku postępowania gmina Sianów przedłożyła Prezesowi UOKiK opinię biegłego sądowego z 23 czerwca 2017 r. wykonaną na zamówienie Sądu Okręgowego w Koszalinie. Natomiast MWiK przedłożyła dodatkową opinię biegłego sądowego z 20 września 2017r. wykonaną na polecenie ww. Sądu zawarte w postanowieniu z 16 sierpnia 2017 r. wydanym w toczącym się postępowaniu sądowym. Zakres przedmiotowego postępowania prowadzonego przez Prezesa UOKiK oraz zarzuty w nim postawione nie odnoszą się do badania ustalonych przez MWiK dla poszczególnych gmin, w tym gminy Sianów, parametrów dopuszczalnych stężeń zanieczyszczeń dostarczanych do oczyszczalni w Jamnie. Z tych też powodów kwestie, będące przedmiotem opinii biegłego, w tym dodatkowej opinii nie były rozważane, ani nie mogły zostać rozstrzygnięte, w przedmiotowym postępowaniu prowadzonym przez Prezesa UOKiK.

(dowód: k. 320 - 348 - opinia biegłego stanowiąca złącznik do pisma Gminy Sianów z 10 lipca 2017 r. i k. 367 - 391 - dodatkowa opinia biegłego stanowiąca złącznik do pisma MWiK z 20 grudnia 2017 r.)

PREZES URZĘDU ZWAŻYŁ, CO NASTĘPUJE.

- [29] INTERES PUBLICZNOPRAWNY

Dla uznania, iż sprawa ma charakter antymonopolowy niezbędne jest stwierdzenie, czy doszło do naruszenia interesu publicznoprawnego. W świetle art. 1 ust. 1 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów, celem przyjętych w niej regulacji jest zapewnienie rozwoju konkurencji, ochrona przedsiębiorców narażonych na stosowanie praktyk monopolistycznych i ochrona interesów konsumentów. Ustawa ta znajduje więc zastosowanie tylko wówczas, gdy zostaje zagrożony bądź też naruszony interes publiczny polegający na zapewnieniu właściwych warunków funkcjonowania rynku, będąc, w odniesieniu do przedsiębiorców, narzędziem chroniącym konkurencję, a w odniesieniu do konsumentów zabezpieczającym ich interesy. Działaniami, które godzą w tak pojętą konkurencję będą tylko takie działania, które naruszają sferę interesów szerszego kręgu uczestników rynku, a więc nie dotyczą sytuacji pojedynczego przedsiębiorcy, lecz zaburzeń na rynku, rozumianych jako negatywne zjawiska zaburzające jego prawidłowe działanie. Takie stanowisko prezentuje Sąd Ochrony Konkurencji i Konsumentów¹ (dalej: *SOKiK*) i znalazło ono również potwierdzenie w orzeczeniach Sądu Najwyższego². Każde bowiem działanie wymierzone w mechanizm konkurencji godzi w interes publiczny w rozumieniu ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów³. Zachowanie przedsiębiorców należy oceniać z punktu widzenia celów ustawodawstwa antymonopolowego, a mianowicie, gdy może ono wywołać skutki w postaci wpływu na ilość, jakość, cenę towarów lub zakres wyboru dostępny konsumentom lub innym nabywcom.⁴ Ochrona konkurencji, jako mechanizmu funkcjonowania gospodarki, podejmowana jest ze względu na fakt, iż jej zaburzenia godzą w ostatecznym wymiarze w interes odbiorców, a tym samym w dobrobyt konsumentów, poprzez pozbawienie odbiorców końcowych korzyści wynikających z konkurencji takich jak: większy wybór, lepsza jakość, niższe ceny oraz większa innowacyjność produktów i usług oferowanych na rynku. Zakaz nadużywania pozycji dominującej odnosi się zarówno do praktyk o charakterze antykonkurencyjnym, które godzą w samo funkcjonowanie mechanizmu konkurencji, jak i do praktyk o charakterze eksploatacyjnym, które polegają na uzyskiwaniu przez przedsiębiorcę posiadającego pozycję dominującą od innych podmiotów (zarówno kontrahentów, jak i konsumentów) świadczeń pozostających w dysproporcji ze świadczeniami, na jakie mogliby liczyć w warunkach niezniekształconej konkurencji na rynku⁵. W przypadku praktyk mających charakter eksploatacyjny, przedsiębiorca posiadający pozycję dominującą wykorzystuje fakt ograniczonej konkurencji na rynku i ograniczonego wyboru po stronie kontrahentów lub konsumentów. Tak więc interes publiczny należy utożsamiać z naruszeniem konkurencji lub wywołaniem (możliwością wywołania) na rynku innych niekorzystnych zjawisk. Zachowanie przedsiębiorców należy oceniać z punktu widzenia celów ustawodawstwa antymonopolowego, a mianowicie, gdy może ono wywołać skutki w postaci wpływu na ilość, jakość, cenę towarów lub zakres wyboru dostępny konsumentom lub innym nabywcom. Przedmiotowe postępowanie wszczęto w związku z podejrzeniem nadużywania przez MWiK pozycji dominującej na lokalnym rynku usług hurtowego odbioru i oczyszczania ścieków komunalnych dostarczanych z terenu gmin: Będzino, Manowo, Sianów i Świeszyno do należących do MWiK Sp. z o.o. urządzeń kanalizacyjnych i oczyszczalni ścieków w Jamnie, poprzez bezpośrednie narzucanie nieuczciwych cen tych usług, co przejawia się w postaci stosowania w rozliczeniach z tymi gminami cen, określonych w taryfie za zbiorowe zaopatrzenie w wodę i zbiorowe odprowadzanie ścieków obowiązującej dostawców ścieków z terenu miasta i gminy Koszalin, sporządzonej w oparciu o kalkulację obejmującą koszty związane z eksploatacją i utrzymaniem oczyszczalni w Jamnie i całej sieci kanalizacyjnej na terenie miasta i gminy Koszalin, podczas gdy na

¹ Wyroki Sądu Ochrony Konkurencji i Konsumentów, m.in. z dnia 28 maja 2001r. (sygn. akt XVII Ama 82/00) i z dnia 4 lipca 2001 r. (sygn. akt XVII Ama 108/00).

² Por.: wyrok Sądu Najwyższego z dnia 29 maja 2001 r. (sygn. akt I CKN 1217/98).

³ Por.: wyrok Sądu Najwyższego z dnia 5 czerwca 2008 r. (sygn. akt III SK 40/07).

⁴ Por.: wyrok Sądu Najwyższego z dnia 16 października 2008 r. (sygn. akt III SK 2/08).

⁵ Por.: wyrok Sądu Najwyższego z dnia 5 stycznia 2007, (sygn. akt III SK 17/06).

rzecz gmin: Będzino, Manowo, Sianów i Świeszyno Spółka świadczy jedynie usługi związane tranzytem i oczyszczaniem ścieków w ww. oczyszczalni.

Wpływanie przez Spółkę w opisany wyżej sposób na stosunki gospodarcze łączące ją ww. gminami ościennymi na rynku hurtowego odbioru i oczyszczania ścieków może wywierać istotny wpływ i posiadać znaczenie dla interesu publicznego. Kontestowane zasady prowadzenia przez MWiK działalności w powyższym zakresie stosowane są w sposób powszechny w stosunku do gmin ościennych, a co za tym idzie w stosunku do ich lokalnych społeczności, tj. mieszkańców tych gmin korzystających z usług zbiorowego odprowadzania ścieków. Tak więc, pośrednio, zachowania Spółki wobec ww. gmin mają przełożenie na usługi zbiorowego odprowadzania ścieków świadczone przez poszczególne gminy na rzecz ich mieszkańców. Tym samym zarzucana Spółce MWiK praktyka wymierzona być mogła w każdego aktualnego i przyszłego odbiorcę zainteresowanego korzystaniem z usług zbiorowego odprowadzania ścieków w tych gminach. Przyjąć należy, że oceniana praktyka dotyczy zarówno przedsiębiorców, jak i konsumentów.

Tak więc przedmiotowe postępowanie podjęte zostało w interesie publicznym. Mając na uwadze poczynione wyżej rozważania oraz charakter praktyki w ocenie Prezesa UOKiK, w niniejszej sprawie mogło nastąpić naruszenie interesu publicznego uzasadniające podjęcie interwencji w postaci wszczęcia wobec MWiK postępowania antymonopolowego.

[30] STRONA POSTĘPOWANIA ANTYMONOPOLOWEGO

Postępowanie antymonopolowe toczy się z udziałem osób mających przymiot strony. Zgodnie z art. 88 ust. 1 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów stroną postępowania jest każdy, wobec kogo zostało wszczęte postępowanie w sprawie praktyk ograniczających konkurencję. Zakazy przewidziane w tej ustawie odnoszą się wyłącznie do działań podejmowanych przez przedsiębiorców lub ich związki.

Przez przedsiębiorcę, stosownie do art. 4 pkt 1 lit. a ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów rozumie się przedsiębiorcę w rozumieniu przepisów o swobodzie działalności gospodarczej, a także osobę fizyczną, osobę prawną, jednostkę organizacyjną nie mającą osobowości prawnej, której ustawa przyznaje zdolność prawną, organizującą lub świadczącą usługi o charakterze użyteczności publicznej, które nie są działalnością gospodarczą w rozumieniu przepisów o swobodzie działalności gospodarczej. Spółka MWiK prowadzi działalność gospodarczą na podstawie wpisu do Krajowego Rejestru Sądowego pod numerem 31299. Przedmiotem działalności Spółki jest m.in. pobór, uzdatnianie i dostarczanie wody oraz odprowadzanie i oczyszczanie ścieków. Spółka prowadzi działalność zarobkową w sposób zorganizowany i ciągły, jest zatem przedsiębiorcą w rozumieniu art. 4 pkt 1 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów i jej działania mogą być poddane ocenie w toku postępowania przed Prezesem UOKiK.

[31] RYNEK WŁAŚCIWY

Zgodnie z art. 4 pkt 9 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów przez *rynek właściwy* rozumie się rynek towarów, które ze względu na ich przeznaczenie, cenę oraz właściwości, w tym jakość, są uznawane przez ich nabywców za substytuty oraz są oferowane na obszarze, na którym, ze względu na ich rodzaj i właściwości, istnienie barier dostępu do rynku, preferencje konsumentów, znaczące różnice cen i koszty transportu, panują zbliżone warunki konkurencji. Pod pojęciem towaru - zgodnie z art. 4 pkt 7 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów - rozumie się rzeczy, jak również energię, papiery wartościowe i inne prawa majątkowe, usługi, a także roboty budowlane. Pojęcie rynku właściwego odnosi się przedmiotowo do wszystkich wyrobów (usług) jednego rodzaju, które ze względu na swoje szczególne właściwości odróżniają się od innych wyrobów (usług) w taki sposób, że nie istnieje możliwość dowolnej ich zamiany. Rynek właściwy produktowo obejmuje wszystkie towary, które służą zaspokajaniu tych samych potrzeb nabywców, mają zbliżone właściwości, podobne ceny i reprezentują

podobny poziom jakości⁶. Niezbędnym elementem rynku właściwego jest jego wymiar geograficzny, tj. obszar, na którym warunki konkurencji, mające zastosowanie do określonych towarów, są jednakowe dla wszystkich konkurentów.

MWiK wykonuje usługi zbiorowego zaopatrzenia w wodę i zbiorowego odprowadzania ścieków, usługi hurtowego odbioru ścieków oraz oczyszczenia odebranych ścieków w należącej do Spółki oczyszczalni w Jamnie.

Usługa zbiorowego zaopatrzenia w wodę i zbiorowego odprowadzania ścieków jest przez MWiK wykonywana wyłącznie na rzecz lokalnej społeczności miasta i gminy Koszalin. Nie świadczy ona tych usług na terenie gmin Będzino, Manowo, Sianów i Świeszyno. Każda z ww. Gmin usługi zbiorowego zaopatrzenia w wodę i zbiorowego odprowadzania ścieków na rzecz lokalnych społeczności świadczy we własnym zakresie, korzystając z własnych sieci wodociągowo - kanalizacyjnych.

Usługa hurtowego odbioru ścieków polega na przesyle ścieków pochodzących od dostawców hurtowych (jakimi są gminy Będzino, Manowo, Sianów i Świeszyno) siecią wykorzystywaną przez wykonawcę usługi (MWiK), tj. przesył ścieków od punktów pomiarowych - zlokalizowanych na granicy sieci będących w eksploatacji każdej z ww. gmin - siecią kanalizacyjną eksploatowaną przez Spółkę do oczyszczalni w Jamnie.

Usługa oczyszczania ścieków polega na przyjęciu ścieków dostarczanych zarówno z terenu miasta i gminy Koszalin, jak i gmin ościennych: Będzino, Manowo, Sianów i Świeszyno, do należącej do MWiK oczyszczalni Jamno i ich oczyszczeniu.

Towarem w rozumieniu definicji ustawowej, jest w rozpatrywanym przypadku wykonywana przez MWiK na rzecz gmin ościennych usługa hurtowego odbioru i oczyszczania ścieków komunalnych dostarczanych z terenu gmin: Będzino, Manowo, Sianów i Świeszyno do należących do MWiK urządzeń kanalizacyjnych i oczyszczalni ścieków w Jamnie. Warunki świadczenia przez MWiK ww. usług na rzecz gmin ościennych zostały określone w umowach cywilnoprawnych zawartych z poszczególnymi gminami.

Tak więc rynkiem właściwym w ujęciu produktowym w niniejszej sprawie jest rynek hurtowego odbioru i oczyszczania ścieków.

Technologia odprowadzania ścieków ogranicza rynek w aspekcie geograficznym do istniejącej sieci kanalizacyjnej⁷. Z posiadanych informacji wynika, że całość ścieków komunalnych pochodzących z terenu gminy Sianów i Świeszyno jest kierowana do oczyszczalni w Jamnie (*vide: pkt [25] ppkt 3) i 4) ustaleń faktycznych*). Gminy te nie mają alternatywnych możliwości oczyszczania ścieków, czy ich przekierowania na inną oczyszczalnię. Gmina Manowo do oczyszczalni w Jamnie odprowadza ścieki z miejscowości Kretomino, a gmina Będzino ścieki ze wschodniej jej części, tj. z miejscowości Mścice, Stoisław i Dobrze. Zmiana miejsca oczyszczania ścieków dostarczanych z tych miejscowości do oczyszczalni w Jamnie wymagałaby przebudowy przez gminę Manowo i Będzino znajdującej się na ich terenie sieci kanalizacyjnej lub budowy nowych obiektów umożliwiających ich oczyszczenie (*vide: pkt [25] ppkt 1) i 2) ustaleń faktycznych*). Określając rynek właściwy w ujęciu geograficznym, należy wskazać, że specyfika działalności na rynku produktowym hurtowego odbioru i oczyszczania ścieków dostarczanych z terenu gmin: Będzino, Manowo, Sianów i Świeszyno do należących do MWiK urządzeń kanalizacyjnych i oczyszczalni ścieków w Jamnie ze względu na wymogi technologiczne zawęża prowadzenie tej działalności do rynku lokalnego.

Powyższe względy decydują o tym, iż rodzaj oraz zasięg geograficzny działalności prowadzonej przez MWiK wyznaczają w niniejszej sprawie wymiar produktowy i geograficzny rynku właściwego, o którym mowa w art. 4 pkt 9 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów. Po stronie podażowej uczestnikiem tak określonego rynku właściwego jest MWiK, natomiast po stronie popytowej kontrahenci, tj. gminy ościenne: Będzino, Manowo, Sianów i Świeszyno, a pośrednio dostawcy ścieków z miejscowości położonych na terenie tych gmin.

⁶ E. Modzelewska-Wąchal: Ustawa o ochronie konkurencji i konsumentów. Komentarz, Warszawa 2002, s. 49.

⁷ Por. wyroku SOKiK z dnia 16 listopada 2010 r. (sygn. akt AmA 161/09)

Rynkiem właściwym w ujęciu produktowym jest zatem rynek hurtowego odbioru i oczyszczania ścieków komunalnych dostarczanych z terenu gmin Będzino, Manowo, Sianów i Świeszyno do należących do MWiK urządzeń kanalizacyjnych i oczyszczalni ścieków w Jamnie. W ujęciu geograficznym, z uwagi na zasięg infrastruktury kanalizacyjnej, obszar tych gminy lub ich część. Tak więc w ujęciu geograficznym jest to rynek lokalny.

[32] POZYCJA PRZEDSIĘBIORCY MWiK NA RYNKU WŁAŚCIWYM

Korzystanie z usługi hurtowego odbioru i oczyszczaniu ścieków komunalnych dostarczanych z terenu ww. gmin ościennych do należących do MWiK urządzeń kanalizacyjnych i oczyszczalni ścieków w Jamnie jest niemożliwe bez uzyskania przez te gminy dostępu do urządzeń kanalizacyjnych należących do MWiK. Z wyjaśnień złożonych przez gminy wynika, że żadna z nich nie ma możliwości natychmiastowego rozpoczęcia samodzielnego oczyszczania ścieków dostarczanych aktualnie z ich terenu do oczyszczalni w Jamnie. Samodzielne wykonywanie przez ww. gminy tych czynności wymagałoby podjęcia przez nie działań mających na celu - w przypadku Gminy Świeszyno, Będzino i Sianów - budowy własnych oczyszczalni ścieków i przebudowy gminnych systemów kanalizacyjnych. W przypadku gminy Manowo wiązałoby się to z koniecznością budowy kolektora oraz przebudowy gminnej sieci kanalizacyjnej w sposób umożliwiający przekierowanie ścieków dostarczanych do oczyszczalni Jamno z miejscowości Kretomino do oczyszczalni w Boninie.

Ekonomiczna nieracjonalność przedsięwzięcia polegającego na przebudowie przez poszczególne gminy istniejących na ich terenie systemów kanalizacyjnych i budowie nowych oczyszczalni ścieków powoduje, iż brak jest alternatywnych możliwości odbioru i oczyszczania ścieków komunalnych pochodzących z ww. gmin. Usługi świadczone przez MWiK na rzecz ww. gmin nie posiadają substytutów. Należy również wskazać, że aby nowe urządzenia umożliwiające ww. gminom oczyszczanie ścieków komunalnych wytwarzanych na ich obszarze mogły być uznane za alternatywne w stosunku do posiadanych, muszą one spełniać wymóg natychmiastowej dostępności bez ponoszenia nakładów inwestycyjnych⁸.

MWiK - świadcząc ww. usługi na rzecz gmin ościennych - nie spotyka się z żadną konkurencją, gdyż brak jest alternatywnych i natychmiast dostępnych rozwiązań umożliwiającym tym gminom skierowanie ścieków do innej oczyszczalni. Wynika to z warunkowań o charakterze technologicznym, organizacyjnym i ekonomicznym. Świadczenie usług hurtowego odbioru i oczyszczania ścieków wymaga dysponowania odpowiednią infrastrukturą techniczną, umożliwiającą realizację tego rodzaju usług. Gminy Będzino, Manowo, Sianów i Świeszyno nie posiadają swobodnej możliwości dostępu do takiej infrastruktury, zmiany usługodawcy ww. usług, czy też budowy infrastruktury umożliwiającej im samodzielne oczyszczanie ścieków komunalnych z ich terenu. Gdyby nawet poszczególne gminy podjęły decyzje o budowie własnych oczyszczalni lub [...] przebudowie istniejącej sieci gminnej, wiązałoby się to z poniesieniem przez nie istotnych, albo wręcz niemożliwych do poniesienia nakładów inwestycyjnych.

Ze względu na wyżej wskazane okoliczności i warunki świadczenia ww. usług należy stwierdzić, że na tak określonym rynku właściwym MWiK działa w warunkach monopolu naturalnego, posiadając 100 % udział w rynku właściwym, a w konsekwencji pozycję dominującą w rozumieniu art. 4 pkt 10 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów. Zgodnie z tym przepisem, przez pozycję dominującą rozumie się pozycję przedsiębiorcy, która umożliwia mu zapobieganie skutecznej konkurencji na rynku właściwym przez stworzenie mu możliwości działania w znacznym zakresie niezależnie od konkurentów, kontrahentów oraz konsumentów. Domniemywa się jednocześnie, że przedsiębiorca ma pozycję dominującą, jeżeli jego udział w rynku właściwym przekracza 40%. W niniejszej sprawie Spółka MWiK, będąc właścicielem urządzeń kanalizacyjnych

⁸ Por: wyrok SOKiK z dnia 31 maja 2000r., (sygn. akt XVII Ama 44/00).

z wykorzystaniem których hurtowo odbiera ona i oczyszcza ścieki komunalne pochodzące z obszaru gmin Będzino, Manowo, Sianów i Świeszyno, ma możliwość jednostronnego ustalania warunków świadczenia tych usług. Sprawia to, iż dysponuje ona realną siłą i przewagą rynkową, przy użyciu której może działać w znacznym stopniu niezależnie od zachowania swych kontrahentów.

[33] **NARUSZENIE ZAKAZU, O KTÓRYM MOWA W ART. 9 UST 1 I 2 PKT 1 USTAWY O OCHRONIE KONKURENCJI I KONSUMENTÓW**

Zgodnie z art. 9 ust. 2 pkt 1 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów zakazane jest nadużywanie pozycji dominującej na rynku właściwym polegające w szczególności na bezpośrednim lub pośrednim narzucaniu nieuczciwych cen, w tym cen nadmiernie wygórowanych albo rażąco niskich, odległych terminów płatności lub innych warunków zakupu albo sprzedaży towarów. Tak więc, w celu udowodnienia praktyki określonej w art. 9 ust. 2 pkt 1 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów - przy spełnieniu warunku zajmowania na rynku kwalifikowanej pozycji - konieczne jest jeszcze udowodnienie kumulatywnego spełnienia dwóch przesłanek: narzucania cen i nieuczciwego charakteru narzucanych cen.

NARZUCANIE CENY

Narzucenie ceny ma miejsce wówczas, gdy dominant - wykorzystując posiadaną siłę rynkową i sytuację przymusową kontrahentów, wynikającą z braku rzeczywistych alternatyw skorzystania z usługi hurtowego odbioru i oczyszczania ścieków komunalnych - wymusza na nich określoną cenę za usługę. W niniejszej sprawie przedmiotem oceny są działania rynkowe MWiK w zakresie narzucania nieuczciwych cen za wykonywane na rzecz gmin Będzino, Manowo, Sianów i Świeszyno usługi hurtowego odbioru i oczyszczania ścieków komunalnych.

Zasady rozliczeń za ścieki dostarczane z terenu gmin Będzino, Manowo, Sianów i Świeszyno poprzez urządzenia kanalizacyjne Spółki i ich oczyszczenie w oczyszczalni Jamno uregulowane zostały w umowach zawartych pomiędzy MWiK i ww. gminami (*vide: pkt [10] ustaleń faktycznych*). Rozliczenia te dokonywane są w oparciu o stawki opłat za zbiorowe odprowadzanie ścieków z terenu miasta i gminy Koszalin, określone w aktualnie obowiązującej na terenie miasta i gminy Koszalin taryfie (ustalanej w trybie art. 24 ustawy o zbiorowym zaopatrzeniu), przy czym w odniesieniu do gmin Sianów i Świeszyno stosowane są upusty w wysokości [...] %. Coroczna zmiana poziomu pobieranych przez MWiK od gmin Będzino, Manowo, Sianów i Świeszyno opłat za świadczone na ich rzecz usługi dokonywana jest [...].

Usługa zbiorowego odprowadzania ścieków, polegająca – zgodnie z art. 2 pkt 20 ustawy o zbiorowym zaopatrzeniu – na odprowadzaniu i oczyszczaniu ścieków jest wykonywana przez MWiK wyłącznie na rzecz mieszkańców miasta i gminy Koszalin. Spółka nie świadczy natomiast usług zbiorowego odprowadzania ścieków na rzecz lokalnych społeczności gmin Będzino, Manowo, Sianów i Świeszyno.

Umowy, będące podstawą wykonywania przez Spółkę na rzecz ww. gmin usług hurtowego odbioru i oczyszczenia ścieków dostarczanych z ich terenu, są umowami cywilnoprawnymi, normującymi zasady współpracy gospodarczej stron, a stawki w nich określone nie podlegają reżimowi i procedurom regulacji taryfowych i mogą być - co do zasady - swobodnie ustalane przez strony.

W niniejszej sprawie konieczne jest dokonanie oceny, czy cena usługi wykonywanej przez MWiK na rzecz ww. gmin ościennych była im narzucona, czy też ustalona, w ramach zasady swobody umów określonej w art. 353¹ Kodeksu cywilnego.

W świetle dotychczasowego orzecznictwa antymonopolowego o tym, czy w konkretnych warunkach dominacji rynkowej treść umowy została kontrahentowi narzucona decyduje treść umowy i okoliczności jej zawarcia. Orzecznictwo ukształtowało zasadę

racjonalnego postępowania kontrahenta przedsiębiorcy dominującego, ocenianą według hipotetycznego założenia istnienia konkurencji na rynku. Narzucanie warunku umowy ma miejsce wówczas, gdy przedsiębiorca posiadający pozycję dominującą, wykorzystując sytuację przymusową kontrahenta, wynikającą z braku rzeczywistych alternatyw na rynku, wymusza na nim określone zachowanie. Do narzucania może dochodzić zarówno w drodze aktywnego działania w negocjacjach, jak również zaniechania, tj. odmowy podejmowania negocjacji odnośnie spornych kwestii.

Jak wcześniej wykazano MWiK posiada pozycję dominującą na lokalnym rynku hurtowego odbioru i oczyszczania ścieków z terenu gmin ościennych. Ze względu na swoją pozycję rynkową Spółka posiada przewagę negocjacyjną nad gminami ościennymi. Gminy te - ze względu na uwarunkowania infrastrukturalne, prawne (wynikające z uregulowań Krajowego Programu Oczyszczania Ścieków Komunalnych, czy zawartych umów dotyczących np. [...]), a także zaangażowanie finansowe (współfinansowanie zarówno budowy oczyszczalni w Jamnie, jak i ponoszenie nakładów na przebudowę systemu kanalizacyjnego w poszczególnych gminach) - zmuszone są odprowadzać ścieki ze swojego terenu do oczyszczalni w Jamnie (*vide: pkt [25] ustaleń faktycznych*).

MWiK - jako dostawca usług hurtowego odbioru i oczyszczania ścieków pochodzących z terenu ww. gmin ościennych, a gminy Będzino, Manowo, Sianów i Świeszyno - jako odbiorcy tych usług, znajdują się w relacji silnego uzależnienia od siebie. Wymiar wzajemnych zależności tych podmiotów sprowadza się do tego, że należąca do MWiK oczyszczalnia w Jamnie może funkcjonować bez współpracy z ww. gminami, natomiast gminy te nie mają alternatywnej, natychmiast dostępnej możliwości oczyszczania ścieków pochodzących z ich terenu w innej oczyszczalni niż oczyszczalnia w Jamnie. Łączna ilość ścieków pochodzących z terenu gmin Będzino, Manowo, Sianów i Świeszyno stanowi [...] % łącznej ilości ścieków przyjmowanych przez oczyszczalnię w Jamnie (*vide: pkt [18] Tabela 3 ustaleń faktycznych*). Sytuacja taka świadczy o silnej przewadze negocjacyjnej MWiK nad ww. gminami ościennymi.

W procesie ustalania warunków umów łączących gminy Będzino, Mianowo, Sianów i Świeszyno z MWiK, w tym warunków cenowych wykonywania usług hurtowego odbioru i oczyszczania ścieków komunalnych dostarczanych z terenu tych gmin do oczyszczalni Jamno:

- gmina Będzino nie kwestionowała oferowanych warunków świadczenia usług, akceptując zaproponowane jej warunki cenowe; umowa z MWiK została podpisana z inicjatywy gminy Będzino,
- gminy Manowo i Świeszyno ceny wykonywanych na ich rzecz przez MWiK ww. usług ustaliły w trakcie ustnych negocjacji; gminy te oświadczyły, że warunki te nie zostały im narzucone; gmina Świeszyno uzyskała [...] % upust od ceny taryfowej zbiorowego odprowadzania ścieków obowiązującej na terenie miasta i gminy Koszalin, natomiast gmina Manowo wprost wskazała, że wysokość opłat ją satysfakcjonuje.

Akceptacja przez gminy Będzino, Manowo i Świeszyno wysokości opłat proponowanych im przez kontrahenta jako satysfakcjonujących oraz bierność wyrażająca się w niepodjęciu prób negocjacji cen przesądza o tym, że przestanki narzucania im przez MWiK cen wykonywanych na ich rzecz usług nie można uznać za spełnioną.

Przebieg czynności podejmowanych przez MWiK i gminę Sianów zmierzających do zawarcia ww. umowy, w tym ustalenia finansowych warunków jej realizacji wskazuje na wykorzystywanie przez Spółkę posiadanej przewagi negocjacyjnej oraz przymusowej sytuacji w jakiej znalazła się gmina Sianów, wynikającej z braku dostępnych alternatyw skorzystania z usługi hurtowego odbioru i oczyszczania ścieków komunalnych pochodzących z jej terenu. Gmina Sianów, jako jedyna ze współpracujących z MWiK gmin, kontestowała warunki, w tym cenowe, zaproponowanej umowy. W rezultacie podejmowanych przez nią działań, MWiK przyznała Gminie [...] % upust od ceny taryfo-

wej zbiorowego odprowadzania ścieków obowiązującej na terenie miasta i gminy Koszalin nie podejmując w tym zakresie dalszych uzgodnień lub negocjacji i nie uwzględniając propozycji Gminy ustalenia tego upustu na poziomie [...] lub prowadzenia rozliczeń odzwierciedlających rzeczywiste koszty świadczenia usług. Zawarcie umowy nastąpiło w sytuacji, gdy gmina Sianów znajdowała się (i wciąż znajduje się) w sytuacji przymusowej, tj. nie miała (i nie ma) alternatywnej możliwości korzystania z usług oczyszczania ścieków komunalnych pochodzących z jej terenu w innym miejscu niż oczyszczalnia Jamno, a podjęcie przez nią działań zmierzających do budowy własnej oczyszczalni byłoby nieuzasadnione ekonomicznie, czy wręcz niemożliwe. Jakkolwiek Spółka ostatecznie przyznała Gminie [...] upust, tym niemniej nie wyraziła woli przeprowadzenia jakichkolwiek dalszych rozmów dotyczących propozycji rozwiązań przedkładanych przez kontrahenta. Gmina - będąc w sytuacji przymusowej, nie mając alternatywnej możliwości oczyszczania ścieków podpisała umowę, o czym informowała Spółkę. Tym samym należy uznać, że MWiK narzucił gminie Sianów ceny wykonywanych na jej rzecz usług.

CENA NIEUCZCIWA

W ocenie Prezesa UOKiK, za cenę nieuczciwą należy uznać cenę narzuconą przez przedsiębiorcę o pozycji dominującej z racji posiadania siły rynkowej, która m.in.:

- została ustalona niezgodnie z zasadami jej wyliczenia określonymi w przepisach prawa dotyczących danego rodzaju działalności,
- pozostaje bez uzasadnionego związku z ekonomiczną wartością świadczenia,
- nie uwzględnia różnic kosztów ponoszonych przez przedsiębiorcę z tytułu usług wykonywanych na rzecz poszczególnych grup odbiorców,
- narusza zasadę ekwiwalentności świadczeń,
- uwzględnia koszty, które nie zostały poniesione w związku ze świadczeniem usługi na rzecz konkretnego kontrahenta.

W postanowieniu o wszczęciu postępowania antymonopolowego, stawiając MWiK zarzut stosowania praktyk ograniczających konkurencję polegających na nadużywaniu pozycji dominującej na rynku właściwym poprzez bezpośrednie narzucanie nieuczciwych cen usług świadczonych na rzecz gmin Będzino, Manowo, Sianów i Świeszyno, uznano, że owa nieuczciwość cen przejawia się w stosowaniu w rozliczeniach z tymi gminami cen, określonych w taryfie za zbiorowe zaopatrzenie w wodę i zbiorowe odprowadzanie ścieków obowiązującej dostawców ścieków z terenu miasta i gminy Koszalin, sporządzonej w oparciu o kalkulację obejmującą koszty związane z eksploatacją i utrzymaniem oczyszczalni w Jamnie i całej sieci kanalizacyjnej na terenie miasta i gminy Koszalin, podczas gdy na rzecz tych gmin Spółka świadczy jedynie usługi związane z tranzytem i oczyszczaniem ścieków w ww. oczyszczalni.

W celu udowodnienia praktyki polegającej na narzucaniu nieuczciwych cen, określonej w art. 9 ust. 2 pkt 1 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów, poza wykazaniem, że przedsiębiorca, któremu ta praktyka jest zarzucana posiada pozycję dominującą na rynku właściwym, konieczne jest udowodnienie kumulatywnego spełnienia dwóch przesłanek, tj.: wykazanie, że przedsiębiorca narzuca kontrahentom cen i mają one nieuczciwy charakter.

Z rozważań dotyczących udowodnienia, że ceny hurtowego odbioru i oczyszczania ścieków komunalnych dostarczanych z ww. gmin do oczyszczalni Jamno (*vide: pkt 33 decyzji - narzucanie cen*) wynika, że zgromadzony materiał dowodowy pozwala jedynie na uznanie, że przesłanka narzucania przez MWiK cen ww. usług została spełniona wyłącznie w odniesieniu do gminy Sianów. Ceny ww. usług nie zostały przez MWiK narzucone gminom Będzino, Manowo i Świeszyno. Te trzy gminy akceptują zaproponowane im cenowe warunki świadczenia ww. usług ustalone - w przypadku gminy Manowo i Świeszyno - w drodze ustnych negocjacji, a w przypadku gminy Będzino zaakceptowane bez prowadzenia aktywnego procesu negocjacyjnego.

Wobec niezastnienia w przypadku gmin Będzino, Manowo i Świeszyno przestanki narzucenia im przez MWiK proponowanych cen usług bezprzedmiotowe jest prowadzenie dalszych rozważań zmierzających do oceny nieuczciwego charakteru cen usług hurtowego odbioru i oczyszczanie ścieków dostarczanych z terenu tych gminy do należących MWiK urządzeń kanalizacyjnych i oczyszczalni Jamno. W sytuacji, gdy ceny te nie zostały przez MWiK jej kontrahentom - gminom Będzino, Manowo i Świeszyno - narzucone niemożliwe jest uznanie, że Spółka nadużyła wobec nich swojej pozycji rynkowej, nawet w sytuacji, gdyby udowodniono, że ceny te były nieuczciwe. W dalszej części rozważań zasadnym jest dokonanie oceny zachowań MWiK jedynie w aspekcie nieuczciwości ceny stosowanych wobec gminy Sianów, gdyż wykazano, że zachowania MWiK wobec tej gminy stanowiły narzucenie jej ceny usług.

W umowie łączących MWiK z gminą Sianów zamieszczono postanowienie, na podstawie którego rozliczenia za usługi hurtowego odbioru i oczyszczanie ścieków dostarczanych z terenu gminy do należących MWiK urządzeń kanalizacyjnych i oczyszczalni Jamno odbywają się na podstawie stawek opłat odpowiadających obowiązującej w poszczególnych okresach taryfie zbiorowego odprowadzania ścieków ustalonej dla dostawców ścieków komunalnych z obszaru miasta i gminy Koszalin, z zastosowaniem [...] % upustu. Udzielony upust od ceny taryfowej obowiązującej na obszarze miasta i gminy Koszalin w 2015 r. wynoszącej 4,22 zł/m³ odebranych ścieków stanowił [...] zł/m³, a od ceny obowiązującej w 2016 r. wynoszącej 4,59 zł/m³ - [...] zł/m³. Z kalkulacji przedstawionej w Tabeli 4 (*vide: pkt [20] Tabela 4 ustaleń faktycznych*) wynika, że koszty oczyszczenia 1 m³ ścieków dostarczonych do oczyszczalni Jamno z poszczególnych gmin ościennych, w tym gminy Sianów oraz miasta i gminy Koszalin są [...] i kształtują się na poziomie [...] zł/m³. Koszty oczyszczenia ścieków dostarczanych do oczyszczalni z terenu miasta i gminy Koszalin wyniosły w 2015 r. - [...] zł/m³, a w 2016 r. - [...] zł/m³, natomiast koszty oczyszczenia ścieków dostarczanych z gminy Sianów w 2015 r. kształtowały się na poziomie [...] zł/m³, a w 2016 r. na poziomie [...] zł/m³.

W przypadku opłat za usługi związane z hurtowym odbiorem ścieków i ich oczyszczeniem brak jest uregulowań prawnych, które - analogicznie jak w przypadku usług zbiorowego odprowadzania ścieków - określałyby obowiązek i zasady ich kalkulowania, w tym określania planowanych przychodów i niezbędnych do poniesienia kosztów. Spółka, określając poziom opłat pobieranych od gminy Sianów za wykonywane na jej rzecz usługi hurtowego odbioru i oczyszczenia ścieków mogła to uczynić przy wykorzystaniu różnych metod (np. komparatywnej, kosztowej, dochodowej). Jedną z nich mogło być odniesienie się do jednostkowych kosztów odbioru i oczyszczenia ścieków, ponoszonych w związku z wykonywanymi przez nią na rzecz lokalnej społeczności miasta i gminy Koszalin usługami zbiorowego odprowadzania ścieków. W ocenie Prezesa Urzędu taryfa zbiorowego odprowadzania ścieków obowiązująca na terenie miasta i gmin Koszalin mogła stanowić poziom odniesienia dla określenia przez MWiK wysokości opłat jakie pobiera ona za wykonywane na rzecz ww. gminy usługi, a tym samym punkt wyjścia dla negocjacji zmierzających do ustalenia poziomu ceny hurtowej.

Przyjęcie stawek taryf zbiorowego odprowadzania ścieków z terenu miasta i gminy Koszalina jako punktu odniesienia nie oznacza, że koszty uwzględniane przy ich wyliczeniu obciążają gminy ościenne, w tym gminę Sianów. Koszty utrzymania sieci kanalizacyjnej znajdującej się na terenie miasta i gminy Koszalin uwzględnione zostały w całości w cenie zbiorowego odprowadzania ścieków obowiązującej na tym terenie i są ponoszone w całości przez odbiorców z terenu miasta i gminy Koszalin, na rzecz których MWiK realizuje usługi zbiorowego odprowadzania ścieków. Stawki taryf są jedynie punktem odniesienia, co jest dopuszczalne.

Jak wskazano powyżej, ceny hurtowe odbioru i oczyszczenia ścieków komunalnych - w przeciwieństwie do cen detalicznych zbiorowego odbioru i oczyszczania ścieków - nie

są regulowane i możliwe jest zasadniczo dowolne ich kształtowanie przez przedsiębiorstwo wodociągowo-kanalizacyjne, zwłaszcza, że nie dotyczy to relacji z pojedynczymi konsumentami, ale z innymi dostawcami tych ścieków (tu: gminą).

Jak na to wskazują ustalenia faktyczne, taki sposób kształtowania cen umownych pomiędzy stronami był akceptowalny przez Gminę Sianów, która sama proponowała przyjęcie tak skonstruowanego algorytmu ustalania wysokości ceny przy uwzględnieniu w rozliczeniach [...] % upustu od ceny taryfowej, uzasadniając jego wysokość faktem podczyszczania ścieków dostarczanych do oczyszczalni w Jamnie (*vide: pkt [26] ustaleń faktycznych*). Osią sporu nie jest więc sam mechanizm ustalania cen, ale zastosowanie przez MWiK wobec Gminy Sianów zbyt niskiej, w jej ocenie, obniżki ceny w wysokości - [...] % od ceny taryfowej wobec postulowanej [...].

Gmina Sianów proponowała MWiK ustalenie ceny ww. usług w oparciu o rzeczywiste koszty wykonywanych na jej rzecz usług lub z zastosowaniem [...] % upustu od ceny taryfowej. Spółka, w przedłożonej gminie do podpisu umowie wprowadziła zapis przewidujący przyznanie jej [...] % upustu od ceny taryfowej za zbiorowe odprowadzanie ścieków obowiązującej na terenie miasta i gminy Koszalin. Aczkolwiek Spółka nie przedstawiła szczegółowego, kosztowego uzasadnienia złożonej propozycji, tym niemniej brak jest podstaw dla przyjęcia twierdzenia, że poziom cen usług wykonywanych przez MWiK na rzecz gminy Sianów określony został w oderwaniu i bez uwzględnienia relacji z rzeczywistymi kosztami świadczenia usługi. Cena uwzględnia bowiem koszty oczyszczenia ścieków dostarczanych do oczyszczalni Jamno. Koszty te - jak wskazano powyżej - [...] kształtują się [...] zł/m³ (*vide: pkt [20] Tabela 4 ustaleń faktycznych*).

Pomimo, że stosowana wysokość cen umownych budzi zastrzeżenia usługobiorcy, dla którego wysokość uzyskanego upustu jest niesatysfakcjonująca, to jednak nie można uznać, iż ceny te zostały określone bez jakiegokolwiek powiązania i w oderwaniu od relacji z rzeczywistymi kosztami usług wykonywanych na jego rzecz przez MWiK.

Poczynione w toku postępowania ustalenia nie potwierdzają - w przypadku gmin Będzino, Manowo i Świeszyno - faktu narzucania im przez MWiK cen świadczonych na ich rzecz usług hurtowego odbioru i oczyszczenia ścieków komunalnych, natomiast w przypadku gminy Sianów - pomimo tego, że wykazano, że przestanka narzucenia gminie przez MWiK ceny ww. usług została spełniona - nieuczciwości ceny. Tym samym brak jest uzasadnionych podstaw do uznania, że MWiK nadużywała pozycji dominującej na lokalnym rynku usług hurtowego odbioru i oczyszczania ścieków komunalnych dostarczanych z terenu gmin: Będzino, Manowo, Sianów i Świeszyno do należących do MWiK Sp. z o.o. urządzeń kanalizacyjnych i oczyszczalni ścieków w Jamnie, poprzez bezpośrednie narzucanie nieuczciwych cen tych usług, co przejawia się w postaci stosowania w rozliczeniach z tymi gminami cen, określonych w taryfie za zbiorowe zaopatrzenie w wodę i zbiorowe odprowadzanie ścieków obowiązującej dostawców ścieków z terenu miasta i gminy Koszalin, sporządzonej w oparciu o kalkulację obejmującą koszty związane z eksploatacją i utrzymaniem oczyszczalni w Jamnie i całej sieci kanalizacyjnej na terenie miasta i gminy Koszalin, podczas gdy na rzecz gmin: Będzino, Manowo, Sianów i Świeszyno Spółka świadczy jedynie usługi związane tranzytem i oczyszczaniem ścieków w ww. oczyszczalni.

II. ROZSTRZYGNĘCIE ZAWARTE W SENTENCJI DECYZJI.

- [34] Zgodnie z art. 83 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów, w sprawach nieuregulowanych w ustawie, do postępowań przed Prezesem Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów, zastosowanie mają przepisy ustawy z dnia 14 czerwca 1960 r. - Kodeks postępowania administracyjnego. Art. 105 § 1 Kodeksu postępowania administracyjnego stanowi natomiast, że jeżeli z jakichkolwiek przyczyn postępowanie stało się bezprzedmiotowe organ administracji publicznej umarza prowadzone postępowanie. Bez-

przedmiotowość postępowania administracyjnego, o której mowa w tym artykule, będąca przesłanką jego umorzenia oznacza, że brak jest któregoś z elementów materialnego stosunku prawnego. Ustalenie istnienia tej przesłanki stwarza obowiązek zakończenia postępowania w danej instancji poprzez jego umorzenie, a wobec tego nie można wydać decyzji załatwiającej sprawę przez rozstrzygnięcie co do jej istoty. Przesłanka umorzenia postępowania może istnieć jeszcze przed wszczęciem postępowania, co zostanie ujawnione dopiero w toczącym się postępowaniu, a może ona powstać także w czasie trwania postępowania, a więc w sprawie już zawisłej przed organem administracyjnym. Konsekwencją jednak wykazania przesłanki bezprzedmiotowości prowadzonego postępowania antymonopolowego jest wydanie decyzji o jego umorzeniu, które ma charakter obligatoryjny.

[35] Postępowanie antymonopolowe, poprzedzające wydanie niniejszej decyzji, ujawniło przesłanki determinujące jego umorzenie wskutek braku materialnoprawnych podstaw do władczego rozstrzygnięcia o stosowaniu praktyki ograniczającej konkurencję zarzucanej Spółce MWiK. Dla prawnego bytu praktyki objętej zarzutem postępowania, opisanej w art. 9 ust. 1 i ust. 2 pkt 1 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów, niezbędne jest udowodnienie kumulatywnego spełnienia dwóch przesłanek: narzucania cen i nieuczciwego charakteru narzucanych cen. W rozpatrywanej sprawie zgromadzony materiał dowodowy nie potwierdził dostatecznie, by wystąpiły powołane elementy prawnie statuujące nadużywanie przez MWiK posiadanej na rynku hurtowego odbioru i oczyszczanie ścieków komunalnych dostarczanych z terenu gmin: Będzino, Manowo, Sianów i Świeszyno poprzez narzucanie i stosowanie nieuczciwych cen tych usług.

[36] Uwzględniając wszystkie ww. okoliczności Prezes Urzędu stwierdził, iż - w tej konkretnej sprawie - dalsze prowadzenie postępowania dotyczącego praktyk ograniczających konkurencję, stosowanych przez MWiK uznać należy za bezprzedmiotowe, a wszczęte postępowanie należy umorzyć. Zgodnie bowiem z reprezentowanym w doktrynie poglądem ustalenie bezprzedmiotowości postępowania *stwarza obowiązek zakończenia postępowania [...] przez jego umorzenie, ponieważ nie będzie podstaw do rozstrzygnięcia sprawy co do jej istoty. Dalsze prowadzenie postępowania w takim przypadku stanowiłoby o jego wadliwości mającej istotny wpływ na wynik sprawy*⁹.

Powyższe stanowisko znajduje również uzasadnienie w orzecznictwie. I tak zgodnie z wyrokiem Naczelnego Sądu Administracyjnego z dnia 14 maja 1998 r. (sygn. akt I SA/Kr/1141/97) w myśl art. 105 § 1 K.pa., *gdy postępowanie z jakiegokolwiek przyczyny stało się bezprzedmiotowe, organ administracji państwowej wydaje decyzję o umorzeniu postępowania. Użycie przez ustawodawcę słowa „wydaje” a nie „może wydać” oznacza, że wydanie decyzji o umorzeniu postępowania jest obligatoryjne, gdy postępowanie stało się bezprzedmiotowe z jakiegokolwiek przyczyny.* Natomiast zgodnie z tezą wyroku Naczelnego Sądu Administracyjnego z dnia 18 kwietnia 1995 r. (sygn. akt SA/Ldz. 2424/94), *z bezprzedmiotowością postępowania (art. 105 § 1 Kpa) mamy do czynienia wówczas, gdy w sposób oczywisty organ stwierdzi brak podstaw prawnych i faktycznych do merytorycznego rozpatrzenia sprawy.* Rozstrzygając przedmiotową sprawę, Prezes Urzędu, wypełniając dyspozycję wynikającą z art. 105 § 1 k.p.a. uwzględnił brak podstaw materialnoprawnych do merytorycznego rozstrzygnięcia o zarzucanym Spółce nadużyciu pozycji dominującej na rynku.

Biorąc pod uwagę wszystkie ww. okoliczności Prezes Urzędu orzeka, jak w sentencji decyzji.

POUCZENIE

⁹ B. Adamiak, J. Borkowski, *Kodeks postępowania administracyjnego. Komentarz*, Warszawa 1996, s. 461-463.

Stosownie do treści art. 81 ust. 1 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów w związku z art. 479²⁸ § 2 ustawy z dnia 17 listopada 1964 r. Kodeks postępowania cywilnego (tekst jednolity: Dz.U. z 2016 r., poz. 1822 ze zm.), od niniejszej decyzji przysługuje stronie odwołanie do Sądu Okręgowego w Warszawie - Sądu Ochrony Konkurencji i Konsumentów w terminie miesiąca od dnia jej doręczenia, za pośrednictwem Prezesa Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów - Delegatury Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów w Gdańsku.

Z up. Prezesa Urzędu
Ochrony Konkurencji i Konsumentów
Dyrektor Delegatury w Gdańsku
Roman Jarząbek

OTRZYMUJĄ:

Miejskie Wodociągi i Kanalizacji Sp. z o.o.

ul. Wojska Polskiego 14

75 - 711 Koszalin

a/a

